

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 5. oktober 2017

på Husum Danske Skole

INDHOLD

Direktionens beretning til det ordinære Fællesrådsmøde.....	3
<i>ved direktør Lars Kofoed-Jensen</i>	
Dagtilbudsområdet.....	5
Skole- og Gymnasieområdet	9
Kurser og pædagogiske arrangementer	16
Center for Pædagogik.....	18
IT i Skoleforeningen.....	30
Teknisk Afdeling	31
Skoleforeningens økonomi.....	34
Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig	36
<i>ved dens konst. sekretær, Kirsten Fuhrmann-Torp</i>	
Ladelund Ungdomsskole	38
<i>ved forstander Hans Jochimsen</i>	
Ungdomskollegiet.....	40
<i>ved forstander Allan Pedersen</i>	
Jaruplund Højskole	41
<i>ved forstander Karsten B. Dressø</i>	

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 5. oktober 2017 på Husum Danske Skole
ved direktør Lars Kofoed-Jensen

Jeg har i skrivende stund besøgt næsten alle vore institutioner – faktisk tror jeg, at jeg kun mangler at være på én lokalitet af de over 100, vi har. Nogle steder har jeg kun set om aftenen til møder, men langt de fleste har jeg altså besøgt i åbningstiden. Det er en fantastisk oplevelse at se vores mangfoldighed – og skønt at møde så mange dedikerede medarbejdere rundt i hele Sydslesvig.

Det er tydeligt, at dagtilbudsområdet er i rivende udvikling – og udviklingen skal fortsættes, sådan at vi i løbet af få år har kapaciteten til at servicere alle de forældre fra det danske mindretal som har brug for at få deres børn i dansk institution allerede fra et-års-alderen.

Vi bestræber os på at skabe stadig større sammenhæng i Skoleforeningen. Vi kalder nu vort samlede støtte- og udviklingsarbejde for Center for Pædagogik, der altså indeholder funktioner som Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) og Center for Undervisning (CfU) – men også Rejsekontoret og en række teams rundt om konsulentkorpset. I de kommende år vil vi fortsætte bestræbelserne på at skabe en rød tråd i arbejdet fra vuggestue til endt skolegang, og vi vil arbejde for, at alle dele af Skoleforeningen spiller sammen og løfter i flok til gavn for vore børn og unge.

Både i dagtilbud og på skolen trænger digitaliseringen sig på. Vi har her et stort efterslæb i forhold til Danmark – til gengæld kan vi springe nogle af de fejltrin over, som man har begået i Danmark, og sikre os, at det handler om pædagogik, om at lære noget – og ikke om teknologi for teknologiens skyld. Men det kræver under alle omstændigheder økonomi og tid til efteruddannelse.

Vi har mange bygninger – og ikke alle er lige godt vedligeholdt. Mine besøg viser med al tydelighed, at vi er andet end nyopførte vuggestuer og prangende skoler. Budgetterne er alt for ofte blevet beskåret på dette område, og det er dyrt at indhente. Desuden kommer der stadig nye sikkerhedskrav til, som det i ældre bygninger kan være rigtig dyrt at efterleve.

Også på flere administrative områder mærker vi, at vi har forsøgt at holde igen på trods af flere og flere administrative krav og flere opgaver i takt med, at vi har fået flere børn i dagtilbud og dermed flere ansatte i vore vuggestuer og børnehaver. Vi må erkende, at det ikke holder. En centralforvaltning på under 3 % af vores organisation giver desværre et alt for højt arbejdspress med risiko for mistro og fejl – og da vi på flere opgaver ikke har back-up – altså ikke har mindst to personer, der kan løse opgaven – er vi meget sårbare. Det kan vi ikke rette op på uden omkostninger – og her vil også IT-udviklingen kræve en større del af budgettet.

2016 gav et uventet overskud. Det gør 2017 ikke – vi forventer et endog noget større underskud end budgettet. Og det handler om personaleudgifter til pædagogisk personale, som vokser og vokser. Det gælder dagtilbud, hvor vi heldigvis må ansætte flere og flere, fordi vi får flere og flere børn i systemet med deraf stigende indtægter, og det gælder skole- og gymnasieområdet, hvor besparelser ikke har kunnet forhindre stigende udgifter, selvom vi ikke oplever store ændringer i elevtal.

Vi kommer i den næste tid igen til at diskutere, hvordan vi får økonomien til at hænge sammen. Og det ville være rigtig dejligt, hvis det ikke – igen – gik ud over børnene. Vi vil bede om ekstern hjælp til at analysere, om vi har den rette fordeling af udgifter. Vi har allerede nævnt, at vi gerne vil tættere på de

danske overenskomster for lærere og gymnasielærere. Det er to meget vigtige, men også tunge udgiftsposter, hvor der i dag må konstateres afvigelser i forhold til de overenskomster, vi normalt lægger os op ad, og hvor vi henter lønniveauet fra. Vi betaler sådan set ikke lærerne for meget – men vi har for lidt indflydelse på, hvordan deres arbejdstid bruges, specielt hvor meget af den, der skal bruges til at undervise, til andre opgaver end undervisning eller til at rette opgaver. Vi ønsker således en mere reel ligestilling med de overenskomster, som lærerne og gymnasielærernes kolleger i Danmark er underlagt – så vi også på det område kan dokumentere, at vi følger standarder for offentlige udgifter – enten fra Danmark eller fra Tyskland.

Samtidigt er det klart at der i de kommende år skal investeres. Der skal finde penge til nye vuggestuepladser, til en omfattende IT-udvikling og til at bygninger, der ikke får det nødvendige vedligehold kan blive sat i stand. Det sidste har vi alt for tit sparet på, og det har vi i virkeligheden slet ikke råd til.

Vi bliver konstant kigget over skuldrene fra de myndigheder, som bevilliger penge til os. Vi bliver tjekket, om vi anvender de tildelte skatte kroner rimeligt ud fra såvel tysk revision som dansk revision. Udsigten til underskud er den rette lejlighed til at få gennemanalyseret, om vi har områder, hvor vi er urimeligt dyre. Dette arbejde vil allerede være i gang, når vi mødes til Fællesrådsmødet.

Og midt i de truende udsigter skal vi huske hvad vi også ser. Vi ser hver dag så mange, der gør så meget for vores mindretal – jeg håber og arbejder for, at vi finder en vej, så det arbejde kan fortsættes og udvikles – det fortjener vore børn.

Og uanset at jeg problematiserer nogle områder, vil jeg gerne sige tak for veludført arbejde til alle vore medarbejdere. Jeg har mødt mange, der lægger hjerteblod i dagligdagen. Og også tak for samarbejdet til de mange frivillige forældre, jeg har mødt – forældreengagementet er en uundværlig grundpille i Skoleforeningen. Jeg ser frem til det fortsatte fælles arbejde til gavn for vore børn og unge.

DAGTILBUDSOMRÅDET

BØRNETAL I DAGTILBUD

Samlet børnetal i dagtilbuddene (årligt gennemsnit – for 2017 vises tallet fra juni måned):

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	juni 2017
1.806	1.871	1.972	2.049	2.074	2.088	2.088	2.115	2.211	2.288	2.463

Deraf antal vuggestuebørn (årligt gennemsnit – for 2017 vises tallet fra juni måned):

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	juni 2017
75	129	138	151	227	317	376	427

Antallet af børn, der har været på Hjerpsted Feriekoloni, har siden 2010 udviklet sig på følgende måde:

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
844	830	804	843	835	869	849	815

Antallet af børn, der modtager tilbuddet om forlænget åbningstid, har siden 2012/2013 udviklet sig på følgende måde (årligt gennemsnit):

2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
171	370	522	664	849

TEAM DAGTILBUD

På Dagtilbudskontoret har vi den 1.2.2017 kunnet udvide teamet med pædagogisk konsulent Solveig Bendorff. Solveig kommer fra en dagtilbudslederstilling ved Skovgades Børnehave i Flensborg. Dermed har vi nu i alt to konsulenter, som tager sig af i alt 57 dagtilbud og 26 SFO'er. Foruden vejledning og coaching af medarbejderne er en af Solveigs primære opgaver, at planlægge og koordinere efter- og videreuddannelsesbehovet på hele 0-6 årsområdet og i samarbejde med Skolekontoret også at udbyde fælles kurser for pædagoger og lærere samt for SFO og HFO medarbejderne. Velkommen til Solveig!

TILSKUD OG FORÆLDREBIDRAG

Skoleforeningen opnåede for nogle år siden en principielt ligestilling med de tyske institutioner. Denne ligestilling afspejler sig efterhånden også på vores tilskudsområde både inden for skole og dagtilbud. I forhold til lands-, kreds- samt kommunetilskud oplever vi i dag på dagtilbudsområdet store forskelle i, hvordan der fra politisk side vægtes forskellige tilskudsområder. I Flensborg kan der eksempelvis ansøges om ekstra personaletimer – den såkaldte "Qualitäts offensive", som skal nedbringe sygefravær og øge kvaliteten. Der kan yderligere søges om køkkenassistenttimer og i andre kredse om en forbedret personalenøgle i forbindelse med den forlængede åbningstid. Ligeledes ansøger vi om inklusion, "Fachberatung", sprog og kvalitetsforøgelse.

For at Skoleforeningen fremover sikrer samtlige tilskud har fællesrådet på mødet i marts 2017 besluttet, at der fra næste børnehavenår sker en tilpasning af forældrebidraget efter ligestillingsprincippet.

Det betyder, at bidragene fremover afdækkes på skolekredsniveau. I de skolekredse, hvor Skoleforeningen er dyrere, sker der en omgående tilpasning. Der, hvor Skoleforeningen er billigere,

hæves bidragene ud fra en moderat tilpasningsperiode over tre år, indtil bidragene er på samme niveau som gennemsnittet for de tyske institutioner.

Ligestillingsprincippet sker ud fra løbende undersøgelser af gennemsnittet i de enkelte skolekredse.

VENTELISTE OG FLERE PLADSER I VORES DAGTILBUD

De sidste to års løbende manuelle undersøgelser viser, at Skoleforeningen stadig mangler ca. 250 pladser for børn i alderen 0-3 år. Men manuelle undersøgelser kan hurtig også være behæftet med fejl, da forældrene typisk tilmelder deres børn ved mere end ét dagtilbud. Fra Dagtilbudskontoret ser vi frem til, at de enkelte dagtilbuds indskrivnings- ventelister kobles på et digitalt system, som dagsaktuelt viser samtlige registreringer.

Flere pladser skal der til og i løbet af børnehveåret 2016-2017 har vi kunnet udvide kapaciteten med ca. 40 nye pladser for vores mindste og ca. 20 pladser i Flensborg by for børn i alderen 3 – 6 år. Det nye dagtilbud i Harreslev, Harreslevløkke Daginstitution, venter også lige om hjørnet med at kunne åbne sine døre for over 50 nye pladser for børn i alderen 0- 6 år.

Borreby Børnehave i Egernførde er også klar til september til at modtage 7 vuggestuebørn mere.

I det kommende år fortsætter vores anlægsprojekter i Skovlund, Satrup, Nibøl og Kiel, således at vi i løbet af 2018 øger kapaciteten yderligere med ca. 60 nye pladser.

KURSER FOR DAGTILBUD OG SFO`ER I 2016-2017

I dette kursusår har vi kunnet udbyde over 24 forskellige kurser og pædagogiske eftermiddage med mange forskellige emner beregnet til forskellige målgrupper, både til enkelte målgrupper men også på tværs.

Begrundet i de mange ansøgninger har der været en del dubleringskurser og pædagogiske eftermiddage, som eks. Den vanskelige samtale, kollegial supervision, Iglo-stafetten, børn med særlige behov og udfordringer, overgangen fra børnehave i skole m.m.

Særlig fokus har i år ligget på læreplanstemaet Natur- og naturfænomener (matematik) som del af årets indsatsområde ved Skoleforeningen.

NATURKURSUS – ”SPIDERMAN OG GIRL I DET GRØNNE NETVÆRK”

De fleste børn er glade for at klatre i træerne....

På dette kursus kom deltagerne til at afprøve naturaktiviteter som klatring, rebgang, slackline, binde knuder mm.

En inspirationsrig formiddag i skoven på en underholdende, lærerig og aktiv måde.

Evalueringerne beskriver et fint forløb med mange gode aktiviteter, tilpas enkle lige til at bruge på skovture med børnene. En god kobling af teori og praksis.

SCIENCE PÆDAGOGIK – NATUR OG NATURFÆNOMENER

Kurset omhandlede læreplanstemaet natur og naturfænomener både på teoretisk og praktisk plan. Med overskrifterne: Natur som rum for leg, sanseoplevelser og fysisk udfoldelse, natur som kundskabsområde og natur og miljø, oplevede deltagerne en blanding af faglige oplæg og praktiske øvelser i naturen.

Evalueringerne fortæller om gode ideer til udelivet og en øget bevidsthed om nødvendigheden af inddragelsen af børn i selve processen.

Blandt andet gav kurset en bevidsthed om, hvordan man fanger børns opmærksomhed.

Der blev bygget insekthoteller, bygget drager, lavet vandbane og bål mad. Rundt omkring hele året og de fire elementer gennem motoriske udfordringer og leg i naturen med mulighed for at opdage, at naturen er større end én selv, og en oplevelse af, at fantasien kan udfolde sig.

Aktiviteterne i selve forløbet kan efterfølgende tilpasses de forskellige aldersgrupper. Deltagerne fik oplevelsen af, hvor enkelt det kan være at arbejde med natur og naturfænomener selv i vuggestuen.

LEG PÅ STREG

Leg på streg er et koncept, der igennem simple aktiviteter kobler læring og bevægelse sammen. Dette sker ved hjælp af forskellige figurbaner som de kendes fra skoletiden på skolegården.

Aktiviteterne tager deres afsæt i fem parametre som: læringsmål, organisering, materialer, bane og målgruppe. Parametrene er gensidig afhængige af hinanden og der kan skrues op og ned på nogen af dem for at ændre aktivitetens karakter. På den måde kan der skrues op eller ned for fysisk aktivitet, konkurrenceniveauet m.m.

Leg på streg materialet kan supplere undervisningen i de yngre klasser eller give de større børn i børnehaven et indblik i tal og bogstaver på en legende og dermed lærerig måde.

Deltagerne har gennem aktiv deltagelse og masser af sjov fået en del inspirationer med hjem for at styrke læringen gennem bevægelsen og en legende tilgang.

Gode oplevelser og et idekatalog med forskellige lege var en god sidegevinst.

NEUROPÆDAGOGIK

Dette kursus faldt i god jord hos godt 27 deltagere.

Netop fordi inklusion er et begreb i højsædet og børns adfærd er rykket i et andet lys, er dette et kursus med relevante input omkring hjernens udvikling set i relation til barnets adfærd.

Der tages udgangspunkt i barnets ressourcer, som kræver viden om de fysiske, psykiske og sociale læreprocesser. På denne måde er det pædagogiske personale, de professionelle, med til at skabe rammer for barnets læring.

Viden om noget giver bredere handlemuligheder.

Via kursusevalueringerne har dette kursus været med til at sætte en yderligere vinkel på et helhedsperspektiv omkring barnets udvikling.

Kurset har kunnet give deltagerne en anden forståelse for børns udvikling og adfærd gennem teoretiske oplæg og gruppedrøftelser.

INDSATSOMRÅDER

Ansvars- og kompetenceområder for Dagtilbudsledere og souschefer

God ledelse skaber gode arbejdspladser samt motiverede og engagerede medarbejdere.

På baggrund af, at ledelsesbegrebet har ændret sig inden for de sidste år, ønskede vi at udarbejde et papir, som synliggør Skoleforeningens ideal af begrebet ledelse.

Autenticitet, rummelighed og ansvarlighed er de tre overordnede værdier, som sætter deres præg på vores beskrivelse af den gode ledelse inden for vores organisation.

I foråret 2017 indledte vi en række dialogmøder med ledere og souschefer fra de 8 ledernetværk inden for dagtilbudsområdet. Drøftelserne tog udgangspunkt i det eksisterende og officielle papir samt ledernes og souschefernes praksisfortællinger, med tanken om at drøfte og udarbejde fælles værdier.

Disse danner i dag grundlaget for et papir, som beskriver den gode ledelse for dagtilbudsområdets ledere og souschefer ansat ved Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

I papiret ligger fokus på tre overordnede områder, som *de faglige og personlige ledelseskompetencer, personaleledelse, det forvaltningsmæssige ansvar* samt *administrative opgaver*. Opbygningen i spalteform skal tydeliggøre ligheder og forskelle mellem lederen og souschefen. Under hovedoverskrifterne kommer vi rundt omkring de væsentlige faktorer for den gode ledelse udelukkende i form af ansvarsområder.

I udarbejdede papir *"ansvars og kompetenceområder for ledere og souschefer"*, ligger fokus på ledelse som funktion og ikke på lederen som person. Lederens fornemste opgave ligger i at kunne sætte rammer således, at alle medarbejdere kommer på banen. Sammenfattende handler ledelse om selvrefleksion, inddragelse og medansvar.

Kost- og sundhedspolitik

Skoleforeningen har udvidet på 0-3 års området og dermed kom helt naturligt et skærpet fokus op, som omhandler børns ernæring og sundhed. I samarbejde med medarbejdere fra Læk Børnehave og Ungdomskollegiet og i henhold til gældende lovkrav, er vi i gang med at udarbejde en *"overordnet kost- og sundhedspolitik"*, som forventes at træde i kraft i januar 2018. Politikken er en bred beskrivelse og skal inspirere og vejlede de enkelte dagtilbud til at formulere en lokal kost- og sundhedspolitik. Der findes i dag mange forskellige måder at tilbyde madordninger på og usikkerheden kan blive stor, når det handler om at vælge de rigtige næringsstoffer og vælge de rigtige madvarer. Ligeledes er sundhed brandaktuel og spørgsmål som, *"Hvornår er mit barn syg?"*, *"Hvilke forebyggende forældresamtaler skal overholdes?"* eller *"Hvordan forholder vi os, når et barn ikke er vaccineret?"* dukker op og ønskes bevaret.

Fleksible madordninger

Skoleforeningens dagtilbud er i forhold til mange indsatsområder i et stadigt krydspres mellem tysk lovgivning og et dansk ideal. Dette gør sig også gældende i forhold til forplejningstilbuddene. Derfor har Skoleforeningen udarbejdet et madkoncept for at imødekomme kravene ved at knytte an til begge landes lovkrav, gode hensigter og idealer. Således kan dagtilbuddene fleksibelt kombinere lokale madordninger. Ud fra en naturlig anknytning til et *"skandinavisk princip"*, er resultatet med konceptet et sundt og varieret miks af det bedste udbud af madvarer som sikrer, at barnet får alle de næringsstoffer det har brug for. I tæt samarbejde med alle aktører rundt om barnets ernæring, sikrer konceptet om fleksible madordninger også, at både tyske og danske lovkrav rundt om kost overholdes.

Sikkerhed

Skoleforeningen har nedsat en arbejdsgruppe, der beskæftiger sig med lovgivningen omkring sikkerheden i vore institutioner. Arbejdsgruppen udarbejder i samarbejde med en ekstern sikkerhedsingeniør en procedure omkring dokumentationsformen der sikrer, at de lovmæssige krav omkring den ydre og den indre sikkerhed i vores institutioner bliver overholdt. Årets lederkonference har haft emnet *"Sikkerhed"* som hovedemne. Dagtilbuds- og skoleledere har på konferencen fået et indblik i, hvilket ansvar en indre/indendørs sikkerhedsrepræsentant i den enkelte institution har og hvilket ansvar der ligger hos en ydre/udendørs sikkerhedsrepræsentant. Alle institutioner skal arbejde med en årlig vurdering af sikkerhedsstandarder i bygningerne og udendørsområdet *"Gefährdungsbeurteilung og Gefährdungsermittlung"*. Skoleforeningen er i gang med at uddanne pedellerne til ydre/udendørs sikkerhedsrepræsentanter. I det kommende børnehaveår er et yderligt mål, at vi på dagtilbudsområdet ser frem til at uddanne såkaldte indre/indendørs sikkerhedsrepræsentanter, som rådgiver de enkelte kredse og byer. Som næste skridt tilstræber vi, at medarbejderne gennemfører kursusforløb i ildslukning.

SKOLE- OG GYMNASIEOMRÅDET

Ved det nye skoleårs begyndelse – opgjort pr. 1. september 2017 – var 5.725 elever indskrevet i de 45 danske skoler i Sydslesvig mod 5.703 elever ved sidste skoleårs begyndelse.

INDSKOLINGSTAL

Ved begyndelsen af skoleåret 2017-2018 blev 594 børn indskolet i de danske skoler i Sydslesvig. Efterfølgende tabel viser tilgangen af nye elever på 1. klassetrin i de seneste 10 år:

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
559	502	596	594	534	586	533	539	548	594

DET SAMLEDE ELEVTAL

Det samlede elevtal i skolerne har i perioden 2008-2017 udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september):

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
5.670	5.566	5.636	5.668	5.675	5.738	5.715	5.717	5.703	5.725

Elevtallet pr. 1. september 2017 er næsten det samme som pr. 1. september 2015 og 2016.

Det gennemsnitlige elevtal for 2016 blev opgjort til 5.683. For kalenderåret 2017 siger vores prognose, at det gennemsnitlige elevtal vil ligge omkring 5.697, mens prognosen for kalenderåret 2018 siger, at det gennemsnitlige elevtal vil være ca. 5.724.

Antallet af nye elever i 1. klasse ved begyndelsen af skoleåret 2017-2018 er højere end i 2016.

Som det ser ud lige nu, vil det gennemsnitlige elevtal stige lidt. Alt i alt vurderes, at elevtallet er stabilt.

Elevernes fordeling på forskellige klassetrin (pr. 1. september 2016)

1. klassetrin	548
2. klassetrin	584
3. klassetrin	534
4. klassetrin	556
5. klassetrin	483
6. klassetrin	509
7. årgang	507
8. årgang	475
9. årgang	488
10. årgang	357
11. årgang	227
12. årgang	231
13. årgang	204
<hr/>	
I alt	5.703

SKOLERNES STØRRELSE

Skoler og antal klasser i skoleåret 2016-2017

Skoler med 1 klasse

Medelby Danske Skole, Vanderup Danske Skole, Vyk Danske Skole, Vestermølle Danske Skole

Skoler med 2 klasser

Husby Danske Skole, Kobbermølle Danske Skole, Satrup Danske Skole, Vidingherreds Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Risby Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Treja Danske Skole
Bøl-Strukstrup Danske Skole, Nibøl Danske Skole

Skoler med 3 klasser

Kaj Munk-Skolen i Kappel, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Bavnehøj-Skolen, Askfelt Danske Skole, Hatlund-Langballe Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Sørup Danske Skole

Skoler med 4 klasser

Uffe-Skolen, Ladelund Ungdomsskole, Hanved Danske Skole, Lyksborg Danske Skole, Hans Helgesen-Skolen

Skoler med 5 klasser

Trene-Skolen, Jernved Danske Skole, Vesterland-Kejtum Danske Skole

Skoler med 6 klasser

Oksevejens Skole

Skoler med 7 klasser

Bredsted Danske Skole

Skoler med 8 klasser

Duborg-Skolen (eksklusive 11.-13. årgang), Harreslev Danske Skole, Gottorp-Skolen

Skole med 10 klasser

Ejderskolen

Skoler med flere end 10 klasser

Hiort Lorenzen-Skolen	12 klasser
A. P. Møller Skolen (eksklusive 11.-13.)	12 klasser
Sønder Brarup Danske Skole	11 klasser
Jens Jessen-Skolen i Flensborg	13 klasser
Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg	14 klasser
Husum Danske Skole	15 klasser
Jes Kruse-Skolen	17 klasser
Jørgensby-Skolen	17 klasser
Læk Danske Skole	17 klasser
Gustav Johannsen-Skolen	19 klasser

SKOLE- OG GYMNASIEOMRÅDET

I skoleåret har Skole- og Gymnasiekontoret i samarbejde med institutionerne fortsat udviklet på indsatsområderne: reorganisering af ressourcestøtten og implementeringen af skolepædagoger på skoleområdet, læreplansarbejdet, fælles evaluering, fleksibel udskoling, team praktik, team eksamen, team læse med udviklingen af mål for sprog og læsning fra vuggestue til 13. årg. og mange flere indsatsområder. Skole- og Gymnasiekontorets kursusvirksomhed er styret af indsatsområderne og vil være det fremadrettet med fokus på fagligheden i fagene og udviklingen af lærings- og undervisningsmiljøet samt evalueringskulturen. Nedenfor er enkelte indsatsområder nærmere beskrevet.

FÆLLES EVALUERING

I de forgangne år har der på evalueringsområdet fundet en del udviklingsarbejde sted, hvor man har beskæftiget sig med at finde de rette evalueringsprøver og -former til de forskellige fag og årgange. På baggrund af dette udviklingsarbejde samt generelt i forlængelse af indsatsen "Løft fagligheden og styrk læringsmiljøerne" kunne vi i skoleåret 2016-17 endelig lancere Skoleforeningens nye obligatoriske fælleevaluering.

Ordningen blev hurtig døbt 2-4-7-ordningen med henvisning til, at alle vores elever på 2., 4. og 7. årgang som en del af fællesevalueringen prøves med obligatoriske matematikprøver samt stave- og læseprøver i dansk og tysk i starten af skoleåret. Derudover blev det obligatorisk at gennemføre læseprøver både på dansk og tysk for alle årgange fra 2. til og med 7. Det giver os for første gang mulighed for at sammenligne læsefærdighederne på de to sprog for hele skoleforeningens årgange, hvilket blandt andet kan give os indblik i, hvordan tosprogethed influerer på læsefærdigheden. Der blev ligeledes lanceret en ny engelskprøve for alle vores elever på 5. årgang, som blev taget i januar 2017, og som også er en del af den nye fællesevaluering.

Før vi dog kunne få indblik i resultaterne, skulle alle lærerne - som noget nyt - indtaste deres elevresultater digitalt i en SharePoint platform. Dette skulle muliggøre, at den enkelte lærer, skoleleder og fagkonsulent på en tidssvarende og overskuelig måde, kunne få et overblik over en elev, en klasse, en skole eller en hel årgang i fællesevalueringens forskellige fagdiscipliner. Kort sagt, så skulle den hidtil brugte form for sammenligning af resultaterne i papirform, brevpost og hjemmelavede excel-ark digitaliseres. Desværre måtte vi hurtigt i forløbet sande, at det ikke var helt ligetil at overgå til digital indtastning. Allerede i forbindelse med de første indtastninger viste det sig, at vores indtastningssystem endnu ikke fungerede efter hensigten, hvilket resulterede i frustrationer hos de implicerede. Diverse udfordringer i den tekniske omsætning førte til at vores tidsplan kom til at skride med godt 6 måneder. For medarbejdere har den "nye" Fælles Evaluering også betydet en tilvænning til et nyt digitalt afrapporteringssystem. I foråret 2017 kunne vi så endelig sende de første lærerrapporter ud, så lærerne i en oversigt kunne se, hvorledes deres klasse havde klaret sig i de forskellige discipliner og delvist også sammenlignet med normer fra Danmark og Sydslesvig. I forsommeren 2017 kunne den samlede fagkonsulentgruppe så endelig præsentere de samlede resultater for Sydslesvig for direktionen og skoleledergruppen.

Vi forventer, at vi i dette skoleår har været igennem alle "børnesygdommene" og opdaget alle de fejl, der måtte være, og glæder os til at afprøve et mere driftssikkert system i skoleåret 2017/18. Målet med fællesevalueringen er fortsat, at den skal styrke den enkelte lærers, fagteamets og hel skolens planlægnings- og evalueringsarbejde af de faglige indsatser.

LÆREPLANSARBEJDET

Med skoleåret 2016-2017 igangsatte Skole- og Gymnasiekontoret arbejdet med udviklingen af nye læreplaner for fagene. Arbejdet er struktureret rundt om konsulentgruppen, og i alt er der indbundet 30 ressourcepersoner – lærere – i arbejdet.

De nye læreplaner, som skal træde i kraft i skoleåret 2018-2019 bliver gældende for 1.-10. klasse. Læreplanerne bliver bindende for undervisningen og skal opfylde de faglige krav, som stilles i de officielle slesvig-holstenske læreplaner for grundskolen 1.-4. klassetrin (Lehrpläne der Primarstufe) og fællesskolen 5.-10. klassetrin (Fachanforderungen for SEK I), men kommer ellers i form og indhold til at ligge så tæt op ad de danske læreplaner – forenklede Fælles Mål – som muligt.

Fælles for de nyeste læreplaner i både Danmark og Slesvig-Holsten er, at der i højere grad er fokus på, hvad eleven skal *lære*, end på hvad der skal *læses*. Netop derfor vil Skoleforeningens nye planer for undervisningen også hedde læreplaner og ikke, som tidligere, læseplaner.

Læreplanerne for fagene knytter an til det pædagogiske arbejde, som dagtilbuddet ud fra pædagogiske læreplaner er forpligtet på. Læreplanerne er derfor også på tværs af fagene en ledetråd for skolens pædagogiske arbejde fra vuggestue til gymnasium ved Skoleforeningen.

For også at fastholde bevidstheden om den dannelsesmæssige ramme, som vi arbejder i, med og ud fra, er der blevet udarbejdet en fælles indledning til alle fagene, der, udover at redegøre for de nye læreplaners opbygning og terminologi, fastholder, hvad vi vil med det at drive dansk skole i Sydslesvig. Den fælles indledning har været til høring i styrelsen, læreplansudvalgene og Skolepædagogisk Råd og vil danne udgangspunkt for temaet "Den gode skole i Sydslesvig" på Fællesrådsmødet i efteråret 2017.

På Fællesrådsmødet i marts vedtog Fællesrådet læreplanernes fagformål for alle fag. På mødet var der skabt mulighed for at fællesrådsmedlemmerne kom tæt på fagformålene og de ressourcepersoner, der er i gang med udviklingsarbejdet. Her kom der gode input til det videre arbejde. Til efteråret 2017 vil en sparringsgruppe fra Fællesrådet blive hørt yderligere. Læreplanernes officielle høringsfase starter i januar 2018 og parallelt hermed vil der blive gennemført tjenestelige møder for alle lærere i indføring af de nye læreplaner.

Desuden vil de tidligere udarbejdede evalueringsskemaer blive tilpasset de nye læreplaner og, såfremt Fællesrådet beslutter dette, i fremtiden danne udgangspunkt for officielle standpunktsbedømmelser. Under alle omstændigheder vil evalueringsskemaerne blive et planlægnings- og evalueringsredskab for faglærerne og et dialogisk samtaleredskab for lærer og elev- og skole og hjem samtalen.

FÆLLESELEVRÅDET

Fælleselevrådet har haft et aktivt år med fire gode møder, hvor de har sat fokus på Skoleforeningens indsatsområder og ageret sparringsgruppe for den kommende store læsefestival, der gennemføres i Sydslesvig i foråret 2017. En overordnet mobilpolitik for Skoleforeningen har ligeledes været et stort emne. Fordi vi med en kommende IT-strategi slet ikke kan undvære brugen af forskellige devices i vores pædagogiske praksis, er fælleselevrådet i gang med at udvikle en slags kodeks for mobiltelefoner og sociale medier, så vi netop italesætter den enkelte brugers holdning, etik og adfærd uden at begrænse de mange muligheder, der ligger i brugen af nye medier.

FRIVILLIG MUSIK

Skoleforeningens frivillige musikundervisning styrker og danner basis for musikalsk udfoldelse ved skolens faste arrangementer samt i dagligdagen generelt. Således er der et hav af optrædere til julefester, forårs- og sommerkoncerter, morgensange og i mange andre sammenhænge.

Endvidere foregår nogle af de aktiviteter, man arbejder frem mod i den frivillige musikundervisning, også på tværs af skolerne herunder skolekorkoncerterne

SKURK

Skoleforeningens Underholdningsorkester (SKURK), der samles til deres prøver hver måned i Tivoli-salen på den tidligere Christian Paulsen-Skolen, har blandt andet spillet koncerter til "Landesgartenschau" i Eutin samt afholdt sommerkoncert på A. P. Møller Skolen. Her var 250 begejstrede tilhørere vidner til en fremførelse af svære musikstykker som for eksempel Stravinskys "Le sacre du printemps".

SPIL DANSK

Et af de arrangementer, som mange børn og unge fra den frivillige musikundervisning øver til, er Spil Dansk Dagen. Her synges og spilles til morgensange, fællessangs- og samspilsarrangementer m.m. Skoleforeningen takker SSF og SdU for godt samarbejde omkring Spil Dansk Dagen.

DANSK SKOLEIDRÆT I SYDSLESVIG

Dansk Skoleidræt er en landsdækkende idrætsorganisation, der har en Sydslesvig-afdeling, Dansk Skoleidræt i Sydslesvig (DSIS). Organisationens overordnede mål er at fremme sundhed, læring og trivsel gennem idræt, leg og bevægelse for alle elever i skolen. Dette sker i tæt samarbejde med skolerne ved at tilbyde aktiviteter i skolens forskellige arenaer – det vil sige i undervisningen og i frikvartererne. DSIS gør det ud fra en grundlæggende tro på, at det er de gode oplevelser med fysisk aktivitet, der grundlægger de gode vaner. Og at det er det, der gør, at eleverne bliver i stand til at træffe sunde valg i livet – både i skolen og i fritiden, både i dag og i fremtiden.

SKOLEFRITIDSTILBUD

I skoleåret 2016-2017 har Skoleforeningen udbygget samarbejdet med SdU's fritidstilbud. Skolefritidstilbuddet på skolerne er enten organiseret ved en SFO (skolefritidsordning) eller ved en HFO (heldagsskolefritidsordning). På grundskolerne er der SFO'er, mens der er HFO'er på fællesskolerne og de skoler, der har udstationerede fælleskoleklasser 7.- 8. klassetrin. Undtagelsen er Harreslev Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen, der begge er grundskoler, men som har HFO'er. Forskellen mellem en SFO og en HFO ligger i fleksibiliteten i tilmeldingen og udbuddet af aktiviteter, mens det pædagogiske indhold i arbejdet er ens for begge tilbud. Begge ordninger er således med til at udvikle børne- og læringsmiljøerne på skolerne.

I alt er der 26 SFO'er og 13 HFO'er:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SFO'er	27	27	29	30	31	26	26	26
elever	677	687	696	747	780	719	770	803
HFO'er	4	4	4	4	12	12	13	13
elever					54	288	284	302

Statistikken omfatter kun de elever, der er tilmeldt "Aktivitet og Læring (1. - 4. klasse)", som er en fritidsaktivitet for de yngste elever og svarer til SFO-tilbuddet

SKOLER MED SKOLEFRITIDSORDNINGER (SFO)

Flensborg by

Oksevejens Skole

Slesvig-Flensborg amt

Bøl-Strukstrup Danske Skole, Gottorp-Skolen i Slesvig, Hanved Danske Skole, Hatlund-Langballe Danske Skole, Husby Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Lyksborg Danske Skole, Medelby Danske Skole, Satrup Danske Skole, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Sørup Danske Skole, Treja Danske Skole, Trene-Skolen i Tarp og Vanderup Danske Skole

Nordfrisland amt

Bavnehøj-Skolen i Humtrup, Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad, Nibøl Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Uffe-Skolen i Tønning, Vidingherreds Danske Skole i Nykirke og Vyck Danske Skole

Rendsborg-Egernførde amt

Askfelt Danske Skole, Jernved Danske Skole i Dänischenhagen og Risby Danske Skole.

SKOLER MED HELDAGSSKOLEFRITIDSORDNINGER (HFO)

Flensborg by

Cornelius Hansen-Skolen, Jens Jessen-Skolen, Gustav Johannsen-Skolen

Slesvig-Flensborg amt

A. P. Møller Skolen i Slesvig, Harreslev Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig

Nordfrisland amt

Bredsted Danske Skole, Husum Danske Skole, Læk Danske Skole og Vesterland-Kejtum Danske Skole

Rendsborg-Egernførde amt

Jes Kruse-Skolen i Egernførde og Ejderskolen i Rendsborg

Under planlægning

Oprettelsen af Duborg-Skolens HFO blev udskudt pga. ombygningsarbejdet på skolen.

GYMNASIEOMRÅDET

STATISTISKE OPLYSNINGER

Ved skoleårets start 2017-2018 var der i alt 674 elever i gymnasieoverbygningen. Den lille stigning på 6 elever i forhold til skoleåret 2016-2017 er udtryk for, at tilgangen til 11. årgang er konstant i forhold til skoleåret 2016/2017. Alt i alt må elevtallet på gymnasieområdet siges at være stabilt.

Elevtal pr. 1. september 2017 (pr. 1. september 2016):

	11. årgang	12. årgang	13. årgang
Duborg-Skolen	133 (113)	110 (125)	118 (116)
A. P. Møller Skolen	94 (114)	114 (106)	105 (89)
I alt	227 (227)	224 (231)	223 (205)

I år kunne vi dimittere 187 studenter mod 197 i fjor. I alt var der 80 (109) studenter fra A. P. Møller Skolen, mens der var 107 (109) fra Duborg-Skolen. (Sidste års tal i parentes.)

For Duborg-Skolen var det en skelsættende begivenhed, da arbejdet med den store ombygning blev påbegyndt i efterårsferien 2016. Med spænding glæder man sig her til at se det færdige resultat, som uden tvivl vil være et væsentligt løft af skolen og de fysiske kvaliteter, den kan tilbyde.

I januar mødtes over 1100 gymnasieelever og -lærere fra Danmark og Sydslesvig til konferencen Viden og Tro på A. P. Møller Skolen. De to prominente oplægsholdere, Mickey Gjerris og Johan Olsen, inspirerede til refleksion og samtale i det klassiske spændingsfelt mellem viden og tro. Undertitlen ved dette års ungdomskonference var klima, etik og religion.

Ligeledes i januar overtog det Rullende Universitet fra Aarhus Universitet undervisningen i gymnasiet på A. P. Møller Skolen. Der var blevet tilrettelagt et særligt program for hver eneste profil samt oplysning og studier og muligheder efter studentereksamen.

Traditionen tro havde Grænseforeningen i februar måned inviteret såvel A. P. Møller Skolens som Duborg-Skolens 13. årgang til København. Arrangementet bød på en række informationer om videregående uddannelser og en konference på Christiansborg, hvor de sydslesvigske elever blev budt velkommen af Folketingets formand Pia Kjærsgaard. Her diskuterede de Danmarkskanon med et panel bestående af en række fremtrædende danske politikere. Læs mere på <http://www.graenseforeningen.dk/sydslesvigske-unge-diskuterer-danske-vaerdier-pa-christiansborg.html#.WKg4CTITJY4>

Torsdag, den 16. marts, kulminerede vinterens gymnasiekorprojekt, hvor 150 gymnasieelever fra Sønderjylland og Sydslesvig sammen med Sønderjyllands Symfoniorkester havde indstuderet korværk af Niels W. Gade. Det skete i form af afslutningskoncerten i A. P. Møller Skolens idrætshal.

Den 10. maj afholdt Skoleforeningen og Dansk Kirke i Sydslesvig arrangementet "På vandring med Luther" i Slesvig. Her deltog 543 elever fra de danske skoler i Sydslesvig i en vandring gennem byen. De blev guidet af gymnasieelever fra 12. årgang, der havde forberedt emnet.

Ved Folkemødet på Bornholm fik elevambassadørerne fra A. P. Møller Skolen og Duborg-Skolen, opbakning af andre elever fra Skoleforeningens gymnasiale overbygninger, som sværmede over pladsen iført superhelteoutfit bestående af Sydslesvig(wo)man-T-shirt og Oplev Sydslesvig hættetrøje. Skoleforeningen deltog med i alt ca. 60 elever og 7 voksne.

KURSER OG PÆDAGOGISKE ARRANGEMENTER

Efter- og videreuddannelsen af vores pædagogiske personale sker fortsat flerstrengt. Flere og flere skoler gennemfører pædagogiske dage enten på egen skole eller i fællesskoledistriktet. Derudover kan målrettede kurser søges, mens pædagogiske dage udbydes centralt, ofte i CfU-regi, hvor der er åbent for deltagelse. Dertil kommer, at konsulentgruppen i stigende grad bliver opsøgt og inviteret af fagteams til faglig sparring på skoler eller i fællesskoledistrikter.

Skoleforeningens kurser og pædagogiske arrangementer for pædagogmedhjælpere, pædagoger, lærere og magistre i skoleåret 2016-2017.

Kursusnavn	Timer	Deltagere
Samspil	8	21
Diplomuddannelsen i ledelse	52	40
Pædagogisk praksis i skolen – differentiering i fagene 5. – 10. kl.	42	37
Pædagogisk praksis i skolen (kun fagmoduler)	12	5
Indendørsatletik og totalhåndbold/Vild med dans i skolen	7,5	23
Musikalsk inspiration til førskolen, indskoling og SFO/HFO	4	23
Sløjd – maskinkursus og modul 1	54	26
På spor af ord i en tosproget virkelighed	10	19
Skolens mange læremiljøer	35	57
Brug sproget!	10	25
Ledertalentworkshop 2017	21	28
Opdagende skrivning – en vej ind i læsningen	4	12
Overgangen mellem daginstitution og skole	3	19
Snakkepakker	6	35
Videregående sprogkursus SFO/HFO	30	29
Børn med særlige behov og udfordringer (sept. 16)	12	24
IGLO-stafetten	2,5	24
Børn med særlige behov og udfordringer (marts 2017)	12	14
Den vanskelige samtale	12	21
Kollegial supervision (to hold á 12 timer)	24	44
Det pædagogiske arbejde i børnehøjde	30	27
Naturkursus	3,5	15
Science pædagogik	19,5	28
Dans med børn	2	24
Åben dialog	8	20
Leg på streg	4	25
Neuropædagogik	7,5	27
Børn og motorik	7,5	40

Dialogmøder for nyansatte lærere og pædagoger 2016	10,5	73
Dialogmøder for nyansatte lærere og pædagoger – sprog og kultur	18	41
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 2 (Sprog og læsning)	19,75	16
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 1	15,5	18
Pædagogiske Dage 2016 (Dagtilbud)	10	157
Pædagogiske Dage 2016 (Skoleområdet, 3 dage á 4 timer)	12	328
Førstehjælp – efterår 2016 (deltagere fordelt på 7 kurser á 8 timer)	56	45
Førstehjælp – forår 2017 (deltager fordelt på 8 kurser á 8 timer)	64	63
Førstehjælp for pedeller og TAP-personale (2 kurser á 8 timer)	16	31

CENTER FOR PÆDAGOGIK

CENTER FOR PÆDAGOGIK

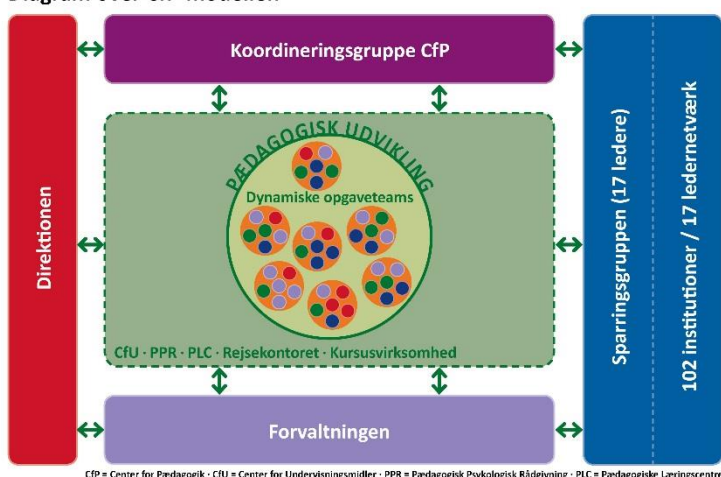
Skoleforeningen ønsker at styrke og målrette den brede indsats vedrørende den tidlige og systemiske støtte i forhold til børn og unges læring og trivsel. Derfor har Skoleforeningen i februar 2017 formuleret en ny samarbejdsmodel med Center for Pædagogik. Formålet er at styrke udviklingen af Skoleforeningens pædagogiske opgaver og indsatser på tværs af:

- decentrale og centrale enheder
- fagprofessioner
- afdelingerne i forvaltningen

Center for Pædagogik (CfP) er primært en samarbejdsmodel (se model nede), som både skal mobilisere viden og sikre videndeling og samarbejde mellem alle Skoleforeningens aktører i forhold til den pædagogiske og psykologiske udvikling og læring på hele 0-18-årsområdet. CfP er en samarbejdsmodel, der bygger på en netværks- og teamstruktur, der forbinder den lokale institution og forvaltningen mere effektivt. Med CfP får netværks- og teamstrukturen en forpligtende strukturel forankring. CfP's struktur sikrer direktionen tættest mulig styring af de pædagogiske indsatser via team- og netværksstrukturen og via videndeling og informationsudveksling i en koordineringsgruppe i CfP.

Udviklingen i Skoleforeningen sker først og fremmest decentralt ude i institutionerne. For at sikre en videns- idé- og erfaringsudveksling mellem institutionerne indbyrdes og Dagtilbuds- og Skole- og Gymnasiekontoret er der etableret ledernetværk på både skole- og dagtilbudsområdet. Ud fra CfP-modellen sammensættes opgaveteams af ressourcepersoner, der er valgt ud fra faglige kvalifikationer. Teamsene agerer selvstyrende og arbejder ud fra en centralt stillet rammesætning, der er aftalt før processtart. Teamsenes ledelsesmæssige og udviklingsmæssige forankring er direktionen.

Diagram over CfP-modellen

Center for Pædagogik samler forskellige centrale udviklings- og ressourcestøtteenheder med funktionerne under CfU, PPR, skoleområdets fagkonsulenter, PLC (pædagogiske læringscentre e. skolebibliotekstjenesten) kursusadministrationen og Rejsekontoret.

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER (CfU)

Digitalisering har fortsat været et væsentligt indsatsområde for CfU i skoleåret 2016-2017, ligesom CfU i det danske netværkssamarbejde plejer en tæt forbindelse til og udveksling med den danske undervisningsvirkelighed. Derudover indgår Center for Undervisningsmidler og PLC-tjenesten i Skoleforeningens centrale indsatsområder og i samarbejdsprojekter omkring udvikling af materialer om Sydslesvig.

DIGITALE ABONNEMENTER

CfU faciliterer logistik, økonomimodel og vejledning i forbindelse med skolars fælles indkøb af såvel analoge som digitale undervisningsmidler. Der har i skoleårets løb været en stigende interesse for digitale læremidler, og CfU har således på vegne af flere skoler forhandlet fælles abonnementer, som CfU efterfølgende administrerer. Det drejer sig fx om abonnementer på denførstelæsning.dk (10 skoler) og dansk.gyldendal.dk (8 fællesskoler).

STREAMING

Alle skoler har mulighed for at streame TV-udsendelser direkte i undervisningen via webportalen mitCFU. Portalen tilbyder nu 30.220 TV-udsendelser, herunder også TV-udsendelser fra TVSyd og TVSyd+, som vores CfU fra og med dette skoleår er ansvarlig for at udvælge, redigere og metadatere.

E-BØGER OG EBOGCFU

I samarbejde med de danske CFU'er har CfU Sydslesvig indkøbt en række nye e-bogsklassesæt, så distributionssamlingen nu råder over 56 klassesæt, der kan anvendes fra indskoling til gymnasiet. Endvidere råder samlingen over en række e-bogs-billedbøger, der, alt efter fokus, kan anvendes fra dagtilbud og opad. E-bøgerne vil også kunne anvendes i mitCFU's nye e-bogsportal ebogCFU, hvor konsulenter og lærere får mulighed for at tilføje e-bøgerne et eller flere pædagogiske lag – fx videolinks, ordforklaringer eller opgaver – som kan til- og fravælges. På den måde bidrager de digitale muligheder til at give materialerne en faglig og pædagogisk merværdi, som lærerne har mulighed for at tilpasse til netop deres elevers behov og læring.

KONTAKTEN TIL DANMARK

CfU Sydslesvig har gennem årene haft et godt og udbytterigt samarbejde med de danske CfU'er nord for grænsen. CfU's biblioteksfaglige medarbejder og leder deltager således løbende i møder og samlingstræf, ligesom alle fagkonsulenter deltager i årlige fagtræf. I år blev fagtræffet for naturfagene afholdt i Sydslesvig, hvor programmet bl.a. bød på en tur til Vadehavet. Derudover er CfU Sydslesvigs konsulenter repræsenteret i flere af CFU's arbejdsgrupper, der arbejder på at udvikle den centrale platform mitCFU. Udover at sætte Sydslesvig på landkortet og give os indflydelse på beslutninger og tiltag, styrker samarbejdet vores netværk og sikrer en tæt føling med dansk pædagogik. Konsulentgruppen har endelig også besøgt Skolemessen i Aarhus, hvor de kunne orientere sig i de nyeste materialer og få fagligt og pædagogisk input.

STATISTIK

Den samlede bestand af materialer i distributionssamlingen (klassesæt og sammensatte materialer) er på 56.759, mens mængden af materialer i informationsamlingen i øjeblikket er på 24.359. Udlånet fra både distributionssamlingen og informationsamlingen er faldet noget i forhold til sidste skoleår og ligger for distributionssamlingens vedkommende på 5038 bookinger af i alt 58.776 materialer, mens der har været 2.222 udlån fra informationsafdelingen. En del af dette fald kan skyldes, at skolerne i stigende grad benytter sig af digitale læremidler og portaler. I det kommende skoleår vil et af vores indsatsområder dog være at se nærmere på, hvordan vi kan stimulere udlånet.

CFU SOM MØDESTED

Christian Paulsen-Skolen bliver flittigt brugt som møde- og kursussted for både Skoleforeningen og dens institutioner samt eksterne mindretalsorganisationer. I 2016-2017 har der således været 471 møder, kurser og pædagogiske eftermiddage med i alt ca. 5425 deltagere. I samarbejde med IT-kontoret er alle mødelokalernes IT-udstyr blevet gennemgået, optimeret og forsynet med vejledninger, så afvikling af møder og kurser kan foregå så gnidningsfrit som muligt.

Derudover har CfU's atmosfærefyldte samlingssal dannet ramme om flere festlige begivenheder og besøg, fx afskedsreception for CfU-leder Claus Fischer, souchef Hans-Christian Christiansen og leder af Indkøbskontoret Jens Jessen, lancering af den nye undervisningsportal om www.danskmindretal.dk, bogreception i anledning af Skoleforeningens udgivelse "Sydslesvigs danske skoles historie efter 1920" skrevet af forhenværende skoledirektør Hans Andresen, den forhenværende slesvig-holstenske undervisningsminister Britta Ernst underskrift på aftale, er gør det muligt at børn i danske skoler med forskellige handicaps kan få specialpædagogisk undervisning samt besøg af Danmarks kulturminister Mette Bock.

SAMARBEJDSPROJEKTER

CfU deltager som del af Center for Pædagogik i flere samarbejdsprojekter omkring udvikling af læremidler og bøger om Sydslesvig, der er støttet økonomisk af Sydslesvigudvalget. Fælles for projekterne er, at de skal styrke danske og sydslesvigske elevers viden og interesse for det danske mindretal i Sydslesvig.

www.danskmindretal.dk er et samarbejdsprojekt mellem UC Syd og Dansk Skoleforening for Sydslesvig. Hjemmesiden, der blev lanceret ved en reception på Center for Undervisningsmidler i april 2017, indeholder undervisningsforløb til fagene dansk, tysk, samfundsfag og historie. Som en livsnerve gennem forløbene får vi helt almindelige sydslesvigske unges livfortællinger, hvor unge syd for grænsen præsenteres via en digital vennebog, hvor man kan se video og billeder og læse om fritidsinteresser, drømme, livretter m.m.

I samarbejde med Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig og Munkevængets Skole i Kolding er vi endvidere i gang med at udvikle to e-bøger rettet mod elever i 4.-6. klasse, der indeholder undervisningsmateriale om Sydslesvig og det danske mindretals historie. E-bøgerne vil være tværfaglige, primært rettet mod fagene historie og dansk

Endelig er vi, også i samarbejde med Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, involveret i udgivelsen af tre illustrerede børnebøger, der på forskellig vis fortæller dele af Sydslesvigs historie til børn i alderen 4-14 år.

De tre projekter bidrager hver for sig med vigtige fortællinger om Sydslesvig og det danske mindretal til en målgruppe fra dagtilbud til 10. klasse. I de kommende år skal CfU Sydslesvig være med til at formidle materialerne, bl.a. via hjemmesiden mitCFU og de pædagogiske læringscentre på de danske skoler i Sydslesvig samt på Skolemessen i Aarhus og Læringsmessen i København.

FRA SKOLEBIBLIOTEK TIL PÆDAGOGISK LÆRINGSCENTER

Med inspiration fra ordningen om de pædagogiske læringscentre i Danmark er vi i gang med at udvikle vores skolebiblioteker til i stigende grad at fungerende som pædagogiske læringscentre, der samler skolens ressourcepersoner for at realisere, støtte og synliggøre Skoleforeningen og skolernes og institutionernes indsatsområder. Alle skolebiblioteker er således i gang med at revidere eller formulere nye handleplaner, der indeholder mål og opgaver for skolebiblioteket som pædagogisk læringscenter.

DE PÆDAGOGISKE LÆRINGSCENTRE

Hvert år tilbydes skolerne gennem de pædagogiske læringscentre (PLC'er) en lang række arrangementer, i 2016-2017 var det:

- Smart Parat Svar: Elever fra Harreslev Danske Skole klarede sig rigtig fint; Team Cognito kom således videre til semifinalen i Vejle.
- Stormester i oplæsning: Også i år havde Sydslesvig en dygtig elev med til finalen i Danmark, der blev afholdt på Vejle Bibliotek. Her vandt Lamia El Mrabt fra Harreslev Danske Skoles 5. klasse førstepladsen i den landsdækkende konkurrence og dermed 1000 kr. til klassekassen og en kagemand til klassen.
- LæseRaketten: Bogen, der tilbydes gratis til alle elever i grundskolen, havde dette år Sydsudan som omdrejningspunkt for skønlitterære tekster skrevet af kendte børnebogsforfattere samt portrætter af børn.
- BUSTER på farten: For femte år i træk kom BUSTER Filmfestival for Børn og Unge til Sydslesvig med en kuffert fuld af stærke børnefilm. I 2016-2017 deltog 64 % af vores skoler med i alt 2.530 elever og lærere fordelt på biografer i Flensborg, Husum, Rendsborg og Slesvig. I 2017-2018 udvides BUSTER til også at omfatte 7. og 8. klasse. Buster på farten blev også i 2016-2017 gennemført med velvillig støtte fra Slesvigsk Samfund.

Derudover var CfU og PLC-tjenesten involveret i Læsefestivalen, der kulminerede i det store fælles arrangement på A. P. Møller Skolen.

NYT BIBLIOTEKSSYSTEM

Efter årsskiftet har arbejdet på PLC'erne været præget af omstillingen til et nyt bibliotekssystem. Sammen med Dansk Centralbibliotek skifter alle PLC'er således system fra det eksisterende Exlibra til Cicero LMS. Hermed følger vi udviklingen i Danmark, hvor alle kommuner på nær to har foretaget samme omstilling. Dette har betydet en omfattende "datavask", hvor der er blevet ryddet godt og grundigt op i filialer, kategoriseringer, materialer og delopstillinger. Systemet forventes at være endelig implementeret efter efterårsferien 2017.

STATISTIK

Målet for 2016 har været en stabilisering af udlånstallene for skolebibliotekerne. I 2014 var fornyelsesprocenten 13,5 %. I 2015 var fornyelsesprocenten steget til 17,1 %, i 2016 var den tilbage på 13,6 %. Denne mindre fornyelsesprocent er med til at nedbringe udlånstallet for 2016 set i forhold til 2015. Med dette in mente og set i lyset af den tiltagende digitalisering af de medier, som børn og unge anvender i dag, kan det konstateres, at 2016 viser et tilfredsstillende resultat for udlånet på skolebibliotekerne.

Kalenderår	2014	2015	2016	Forandring
Antal udlån, alle skolebiblioteker	249.504	268.700	247.782	8 %

Ud over de her anførte tal for skolebibliotekernes udlån er der i 2016, lige som i 2014 og 2015, blevet læst digitale tekster via abonnementer på blandt andet de to web-portaler frilæsning.dk og danske-dyr.dk.

SPROG OG LÆSNING - LÆSEFESTIVALEN

Fra den 6. til den 18. marts 2017 fandt Skoleforeningens første Læsefestival sted. Det startede som et skoleforeningsprojekt som et led i indsatsen på sprog- og læseområdet, men blev i løbet af planlægningsfasen udvidet til at blive et samarbejdsprojekt med en del af mindretallets andre foreninger og organisationer, som støttede både med aktivitetstilbud og økonomi. Formålet med festivalen var at styrke læselysten og læsefællesskaber på kryds af tværs i Sydslesvig. Tovholderen havde planlagt rammerne for festivalen og på den dertil indrettede hjemmeside lagt et tilbudskatalog med diverse læseaktiviteter, som man kunne melde sig til. Samtidig var der også lagt op til, at skoler og dagtilbud selv skulle markere festivalen lokalt og gerne i samarbejde med foreninger og forældre.

Et af de store trækplastre, som mange af vores skoler og dagtilbud benyttede sig af, var muligheden for at få besøg af en forfatter. Der var tilbud til alle aldersklasser, hvor man kunne booke et besøg af Jesper Wung-Sung, Kenneth Bøgh Andersen, Karsten Mogensen, Mette Finderup, Andreas Venzke og Marianne Iben Hansen, men også vores "egne" forfattere, som lærerne Silke Koch og Betina Andersen, der læste op af egne udgivelser i vuggestuer og børnehaver, var en succes. En del skoler havde arrangeret egne læseaktiviteter i perioden, som fx gysernat, Poetry-slam, oplæsning på tværs klasser og sammen med forældre, læseflash-mop m.m. Festivalen sluttede med en afslutningsfest for alle på A.P. Møller Skolen lørdag den 18. marts fra kl 13 til 16. Her kunne man opleve "smagsprøver" på diverse grene af læsefestivalen, forskellige oplæsninger og foredrag, læsesangen, præsentation af bøger, udstillinger, læsehuler, konkurrencer, Booktalk med daværende kulturminister Anke Spoorendonk og Generalkonsul Henrik Becker-Christensen samt familiekoncerten "Min mormors gebis" med den anmelderroste trio Dissing & Las. Godt 400 gæster deltog i det festlige arrangement. Der var stor ros til arrangørerne og læsefestivalskonceptet fra alle sider, og vi ser frem til at gentage projektet i 2019.

UDVALGET FOR SPROG OG LÆSNING

I januar 2017 trådte de nye mål for sprog og læsning i kraft, så vi nu har mål og milepæle for barnet og den unges sprog- og læseudvikling fra 0 år til og med 10. klasses trin. I forordet til målene generelt og i introduktionen til de enkelte aldersgrupper har vi nedfældet og finpudset vores tilgang til sprog- og læseundervisning og syn på sprogtilegnelse i vores flersprogede kontekst. To af udvalgets medlemmer gav et kort indblik i Skoleforeningens arbejde med sprog og læsning på dagtilbuds- og skoleområdet til årets Sydslesvigkonference i foråret 2017, som havde sprog som overskrift.

Udvalget er også repræsenteret i en arbejdsgruppe for Center for mindretalspædagogik, hvor vi i år har undervist i sprogstrategier og sprogtilegnelse på dagtilbuds- og skoleområdet på modulkurset "Mindretalspædagogik" for pædagog- og lærerstuderende på UC-Syd. Derudover har vi nydt den erfaringsudvekslings der er med medlemmerne i arbejdsgruppen fra Sprach- und Schulverein Nordschleswig, hvor vi har glæde af videndeling omkring sprogarbejdet i forhold til børn og unge, der vokser op med flere sprog. Arbejdsgruppen søgte i foråret 2017 projektmidler fra Interreg Kurskultur puljen til "Fremme af nabosprogene samt mindretals- og regionalsprog" til et udviklingsprojekt om koordineret undervisning i forbindelse med sprog- og læseindlæringen i indskoling. Det fik

arbejdsgruppen i forsommeren tilsagn om, og vi ser meget frem til at arbejde med projektet i kommende skoleår.

VANDRING MED LUTHER

Den 10. maj 2017 var omkring 400 børn samlet i domkirken i Slesvig til »Vandring med Luther«. Dette var afslutningen på emnet »Luther og reformationen«, som elever i 6. og 7. klasse på forskellige skoler havde arbejdet med i kristendomskundskab, dansk, historie og i tysk i anledning af 500-året for Martin Luthers 95 teser.

På dagen vandrede eleverne til 13 forskellige poster i Slesvig Domkirke, Sct. Johannes-klostret og i den gamle bydel. Her fik de både igennem fortællinger, teater og sang vist vigtige milepæle i forhold til Luther og protestantismens tilblivelse for 500 år siden. Som afslutning samledes alle til en kort gudstjeneste med kendte Luther-salmer som centralt indhold.

Konceptet er kendt fra arrangementet »Jesus på Flensborghus«. Ved hjælp af frivillige i alle aldre, præster og lærere blev der stablet et imponerende arrangement på benene, ikke mindst med hensyn til opsætning og kostumer. Skolekonsulent Kirsten la Cour, der sammen med MBU konsulent Thomas Hougesen og ungdomspræst Bo Nicolaisen har været tovholdere for projektet mener, at en betydelig grund, til at vandringen blev så stor en succes, er, at Slesvig Domkirke er et storartet sted til at spille teater. Det er et sted, hvor kirkehistorier kan føles på kroppen.

PERSONALE OG SAMARBEJDSPARTNERE

Ved afslutningen af året 2016 gik CfU's leder, skolekonsulent Claus Fischer, på pension efter 36 års tjeneste ved Skoleforeningen, heraf 10 år som leder af CfU. Mange tak til Claus for den store indsats. Mette Tode blev den 1. februar 2017 ansat som ny leder.

I februar 2017 blev pædagogisk konsulent Solveig Bendorff CfU's nye samarbejdspartner i forhold til CfU's dagtilbudssamling efter Linda Skrydstrup. Også tak til Linda for samarbejdet.

I april 2017 er Stephanie Schönbeck-Graf tiltrådt som konsulent for uddannelse og job (tidligere konsulent for uddannelsesvejledning og erhvervsorientering), mens opgaverne for skolekonsulenten for engelsk i skoleåret 2017-2018 vil blive varetaget af et Team Engelsk bestående af Lis Bewernick, Lis Blumenau og Else Brink Nielsen. Alle på CfU byder vores nye kolleger velkommen og ser frem til et godt samarbejde.

Med etableringen af Center for Pædagogik, der samler CfU, PPR og Rejsekontoret, er Indkøbskontoret overgået til Økonomiafdelingen; vi takker for og glæder os til det fortsatte gode samarbejde.

PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING (PPR)

PPR rådgiver og vejleder dagtilbud, skoler og forældre om psykologiske og pædagogiske forhold.

PPR sagde i september 2016 farvel til den tidligere leder Mads Huse. Pr. 1. februar blev Mona Jochimsen ansat som ledende psykolog ved PPR og Ane Schmidt som souschef. Pr. 1. januar 2017 tiltrådte psykolog Hanne Christiansen sin stilling på PPR. Psykolog Henrik Morris Eriksen opsagde sin stilling på PPR og fratrådte pr. 31.03.17. Vores mangeårige konsulent for elever med generelle indlæringsvanskeligheder Ellen Schütt valgte at gå på pension i april 17. Lærer Fin Kusch blev midlertidigt forflyttet fra Gustav Johannsen-Skolen og har fra 1. februar 17 til sommerferien varetaget indsatser på skolerne i forhold til teambuilding, relationsarbejde og konfliktløsning.

Testlærer Lise Olsen blev efter sin barsel midlertidigt forflyttet til PPR fra 1. maj frem til sommerferien og har varetaget testning og andre udviklingsopgaver hos PPR.

Skolesocialarbejder Sabine Beister opsagde sin stilling ved PPR og blev pr. 1. februar 2017 afløst af Lars Goerke som skolesocialarbejder ved PPR med tjeneste ved Læk Danske Skole og Husum Danske Skole.

INKLUSION

I Skoleforeningen handler inklusion om at skabe fællesskaber, der ikke kun giver plads til forskellighed, men aktivt skaber trivsel, læring og udvikling for alle børn i dagtilbud og skoler. Det gavner alle børn i fællesskabet, når læringen tilrettelægges på en måde, der tilgodeser mange forskellige behov og skaber deltagelsesmuligheder for alle i Skoleforeningens institutioner.

PPR har i samarbejde med konsulenter fra dagtilbuds- og skoleområdet udarbejdet et ansøgningskema til inklusionstimer. Skemaet tager udgangspunkt i den inkluderende handleplan, som dagtilbuddene har arbejdet med i 2016. Alle dagtilbud har siden marts 2017 kunnet søge om ekstra timer til en særlig indsats. Der er fokus på den tidligt forebyggende indsats for at sikre, at så mange børn som muligt er del af og inkluderet i et fællesskab og oplever tryghed, trivsel og udvikling i dagtilbud og skoler.

Som aktiv aktør i forbindelse med implementeringen af Skoleforeningens inklusionspolitik og inklusionsindsatser på institutionerne med det formål at styrke og fremme et godt læringsmiljø for alle, blev der til denne indsats pr. 1. september 2016 ansat 9 skolepædagoger ved PPR med inklusionsopgaver 1. til 4. klassetrin i henhold til bevilligede offentlige midler om "Schulische Assistenz". Skolepædagogerne er tilknyttet basisskoler i distrikterne:

Cornelius Hansen-Skolen, Gustav Johannsen-Skolen, Hiort Lorenzen-Skolen, Husum Danske Skole, Jens Jessen-Skolen, Jes Kruse Skolen, Jørgensby-Skolen, Læk Danske Skole og Sønder Brarup Danske Skole. Skolepædagogerne varetager indsatser på alle skoler i de forskellige skoledistrikter.

For de skoler (Vesterland-Kejtum Danske Skole, Vyk Danske Skole, Ejderskolen og Vestermølle Danske Skole), der endnu ikke har tilknyttet en skolepædagog fra distriktet, er der blevet arbejdet på, at finde løsninger for indsatserne i samarbejde med PPR.

SPECIALUNDERVISNING

I skoleåret 2016/17 blev der henvist til specialundervisning i et eller flere af fagene dansk, tysk og matematik. Skoleforeningens bevilling til specialundervisning var 346,5 timer ugentligt.

BØRN MED BEHOV FOR SPECIALPÆDAGOGISK STØTTE

Ud over den specialpædagogiske bistand til elever med læse-stave-vanskeligheder og behov for specialundervisning yder PPR rådgivning og vejledning til børn og unge med behov for specialpædagogisk støtte inden for områderne generelle indlæringsvanskeligheder, autisme, udviklingshæmning, sproglig udvikling og social-emotionel udvikling.

I den sammenhæng arbejder PPR tæt sammen med undervisningsministeriet i Kiel omkring anerkendelse af specialpædagogiske støttebehov.

Der har i de seneste år været arbejdet på at etablere et samarbejde med Landesförder-centrene for områderne hørelse, syn og fysisk-motorisk udvikling.

I april 2017 blev der indgået en aftale mellem undervisningsministeriet i Kiel og Dansk Skoleforening for Sydslesvig, og PPR samarbejder nu også med "Landesförderzentren" i forhold til rådgivning og vejledning inden for områderne hørelse, syn og fysisk-motorisk udvikling. Dette indebærer, at børn og unge, forældre og institutioner fra Skoleforeningen nu også kan modtage rådgivning og hjælp herfra.

STATISTIK

PPR modtog i skoleåret 2016/17 i alt 420 indstillinger på skoleområdet og 54 indstillinger på dagtilbudsområdet, i alt 474 indstillinger.

Antallet af nyindstillinger 2016 – 2017 inden for skoleområdet var 199. 118 af nyindstillingerne var grundet i indlæringsvanskeligheder og resten 81 var indstillet på baggrund af adfærdsvanskeligheder og forældrehenvendelser.

Antallet af kontrolundersøgelser 221 var stigende.

Aktivitetsniveau på skoleområdet:

Skoleår	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Nyindstillinger	266	242	239	222	186	199
heraf med vanskeligheder i hovedfagene dansk-tysk-matematik	173	162	166	114	92	118
heraf med adfærdsvanskeligheder	47	33	29	23	15	17
heraf med indlærings-og adfærdsvanskeligheder	30	12	51	15	15	15
heraf forældrehenvendelser	16	35	73	60	58	51
Kontrolundersøgelser	343	434	148	269	209	221
Indstillinger i alt	609	676	387	491	395	420

Antallet af indstillinger på dagtilbudsområdet viser en stigning.

Aktivitetsniveau på dagtilbudsområdet:

Skoleår	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Indstillinger	111	107	92	97	35	54
heraf skolemodenhedsundersøgelser	48	52	41	42	12	12
heraf med adfærdsvanskeligheder	28	13	17	17	19	21
heraf grundet andre årsager	15	34	22	6	5	18
heraf afklaring af forudsætninger	20	8	26	41	19	18

ELEVER MED SPECIALPÆDAGOGISKE BEHOV. LÆRINGSGRUPPER OG INKLUSION

Skoleforeningens inklusionspolitik afspejles i statistikken for antallet af elever i læringsgrupper og antallet af elever, der er inkluderede i den almene undervisning på grund- og fællesskolerne.

I skoleåret 2016/17 omfattede undervisningen af elever med generelle indlæringsvanskeligheder 225 elever fordelt på 9 skoler med læringsgrupper. På i alt 26 grund- og fællesskoler, her med status af inkluderede elever med generelle indlæringsvanskeligheder.

STATISTIK SKOLEÅRET 2016/17		
Elever med specialpædagogisk behov inden for området generelle indlæringsvanskeligheder		
Skole	Antal elever	Antal klasser
Jørgensby-Skolen	39	4
Gustav Johannsen-Skolen	36	4
Ejderskolen	8	2
Gottorp-Skolen	15	2
Husum Danske Skole	15	2
Jes Kruse-Skolen	9	1
Læk Danske Skole	21	3
Sønder Brarup Danske Skole	11	2
Ladelund Ungdomsskole	12	1
I alt 26 grund- og fællesskoler, hvor eleverne inkluderes med egen elevplan.	59	49

PPR yder rådgivning og vejledning til skolerne i forbindelse med undervisnings- og elevplaner, inklusionstiltag og udvikling af læringsmiljøer.

Med PPR som tovholder har klasselærerne og kuratorerne fra de ni skoler med læringsgrupper afholdt tre arrangementer for 7. – 9. årgang i læringsgrupperne til et møde på BBZ i Slesvig, hvor også instruktørerne fra "Projekt Startklar" deltog.

Følgende arrangementer blev afholdt i skoleåret 2016/17: Kanotur for 7. klassetrin, dykning/klatring for 8. klassetrin samt Projekt Startklar for 9. klassetrin.

Der gives tilskud til disse arrangementer både fra Skoleforeningen og fra det offentlige (Flensborg by og kredsene).

ANDET

Desuden er PPR's medarbejdere aktive i forskellige sammenhænge, f.eks. læseindsatser, udvalgs- og udviklingsarbejde, pilotprojekter, forældremøder, videreuddannelse m.v. og de vedligeholder og udbygger netværk og samarbejde med både danske og tysk samarbejdspartnere.

KURSER

PPR gentog i foråret 2017 grundkursus i almen specialundervisning på 54 timer på Jaruplund Højskole med i alt 29 deltagere. Kursets formål var efteruddannelse og opkvalificering af specialundervisningslærere.

Kurset havde overskrifterne systemisk tænkning i en pædagogisk praksis i specialundervisningen ved Tacha Elung, matematikvanskeligheder og arbejdshukommelse ved Michael W. Andersen og ordblindhed ved Elisabeth Arnbak. PPR's egne medarbejdere holdt oplæg omkring IK testning, LRS og kompenserende støttemuligheder, AppWriter samt organisering og tilrettelæggelse af specialundervisning. Lærerne udarbejdede og afprøvede et individuelt forløb, hvor cafédrøftelser, erfaringsudveksling og sparring var en vigtig del i kursusforløbet.

Der blev i foråret 2017 videre afholdt 3 pædagogiske eftermiddage i forbindelse med implementeringen af AppWriter og erfaringsudveksling i forhold til afholdelse af prøver

REJSEKONTORET

LEJRSKOLERNE RENDBJERG OG VESTERLED OG HJERPSTED FERIEKOLONI

Traditionen for at tage på lejrskoleophold er fortsat stærk og det er glædeligt, at mange klasser stadig søger "Sydslesvigs egne lejrskoler" Rendbjerg, Vesterled og for daginstitutionernes vedkommende Hjerpsted Feriekoloni.

I foråret 2017 mødtes køkkenpersonalet fra de to lejrskoler, Hjerpsted Feriekoloni, Ladelund Ungdomsskole samt Ungdomskollegiet til en til en "Fagdag" på kollegiet, hvor de fik chancen for at snakke madlavning, indkøb, varebestilling, budget, procedure, hygiejne og meget mere af dét, der spiller en rolle i gastronomiens verden. Sammen blev der afslutningsvis lavet mad og spist sammen. Der var positiv respons fra medarbejderne, som kunne tage nye idéer, viden og inspiration fra deres kolleger med hjem til deres "eget køkken".

HJERPSTED FERIEKOLONI

Der er stadigvæk en stabil stærk søgning til Hjerpsted; som er dagtilbuddenes Feriekoloni. Hjerpsted kunne i det forgangne år glæde sig over en ny overdækning som gør, at man kan sidde ude både i solskin og regnvej. Derudover har Hjerpsted fået renoveret og malet hele facaden. Det har virkelig pyntet og givet kolonien det look tilbage, som mange forbinder med Hjerpsted fra tidligere ophold.

Sæson	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (prognose)
Antal børn Hjerpsted Feriekoloni	844	830	807	843	835	840	845	795

LEJRSKOLEN RENDBJERG

På Rendbjerg er der også sket fornyelser. Der er kommet nye bænke i spisestuen og der er blevet hængt fine nye gardiner op. Alle borde og bænke udendørs er blevet malet og frisket op. Flere skoler har fået tradition for, at bruge Rendbjerg til deres "ryste sammen tur" ved skoleårets start. De cykler til Rendbjerg, hvilket jo også skaber godt samvær. Leder af Rendbjerg, Susanne Breede, siger at hun hvert år er begejstret over den energi og teamgejst de unge mennesker ankommer på stedet med, efter en lang cykeltur. Hun tager i øvrigt billeder af alle hold når de kommer, og samler dem på en opslagstavle. Der har været klager over, at børnenes tøj lugtede af mug når de kom hjem fra Rendbjerg. Teknisk afdeling har undersøgt bygningerne og konstaterer at der ikke er fugt på værelserne, men at det er gamle bygninger egnet til sommerbrug, og at der – når der er 10 børn på et værelse med deres tøj, sko, jakker, håndklæder, måske badetøj osv. – hurtigt bliver dårligt indeklima. Det vil man nu i en testfase prøve at få bugt med, idét alle brugere af stedet bliver bedt om at lufte ud med gennemtræk på samme tid på alle værelser 10 minutter hver morgen og aften.

LEJRSKOLEN VESTERLED

2017 er året, hvor lejrskolen Vesterled fylder 70 år. Dette fejres på årsmødet den 9. september, traditionen tro med festmiddag og hyggeligt samvær for alle, der har lyst.

2017 var også året, hvor Vesterleds økonomi Lena Andersen efter 20 års tro tjeneste valgte at søge "andre græsange". Mange elever og lærere forbinder deres lejrskoleophold på Vesterled med Lena og hun vil blive savnet. Vi ønsker Lena god vind fremover og siger tak på hele Skoleforeningens vegne. Man må se i øjnene, at lejrskolerne Vesterled og Rendbjerg står i hård konkurrence med de mange andre tilbud for grupperejser, der findes på skoleområdet. København, Berlin, London – you name it. Samtidig stiller lærerne stadig større krav til indkvartering (indkvartering, mulighed for privatsfære etc.), og på dette område må man desværre erkende, at lejrskolerne Rendbjerg og Vesterled har et hængeparti.

Vi vil gøre os tanker om, hvordan lejrskolerne i dette henseende kan optimeres så det også i fremtiden er attraktivt – både for store og små – at komme på lejrskoleophold.

Skoleår	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18 (prognose)
Lejrskolen Rendbjerg antal elever	475	614	562	407	413	510	626	522	250
Lejrskolen Vesterled antal elever	750	564	880	714	854	1.003	814	892	750

SOMMERLEJRE

På baggrund af vores erfaringer fra de forrige år, har vi i 2017 valgt af afkorte Vesterled-Sommerlejrene fra 12 til 10 dage. Holdene er igen fyldt op med 53 børn på hvert hold, og 2 motiverede ledere samt hhv. 5 pædagogmedhjælpere på hvert hold er klar til at give børnene en dejlig ferielejr.

Den planlagte sommerlejr for 13-16 år, som var tænkt som en pendant til Vesterled-lejren (som er for 7-12 årige) måtte desværre aflyses pga. for få tilmeldte. Behovet for et alternativ til de elever som er blevet for gamle til at komme med på Vesterled var måske alligevel ikke så stort, som vi syntes at kunne fornemme de forrige år.

MØDET MED EFTERSKOLEN

Hvor meget et efterskoleophold kan gøre for et ungt menneskes liv, bliver mange forældre vist først klar over, når eleven kommer hjem igen. Kogt ned til ét begreb kan man sige, at efterskolen er en uddannelse i "medborgerskab". Undersøgelser viser også, at elever som har været på efterskole har lettere ved at gennemføre en ungdoms- og erhvervsuddannelse. Og spørger man forældrene, har efterskoleopholdet set i bakspejlet været alle pengene værd, for de får et mere selvstændigt, reflekteret og hjælpsomt barn hjem igen. I Skoleforeningen er vi meget interesserede i at sende mange unge på efterskole. For mange er konceptet "efterskole" ukendt og fremmed og der er ingen tradition for efterskole i familien. For at sikre at alle elever i Skoleforeningen i løbet af deres skolegang stifter bekendtskab med konceptet "efterskole", og for at undgå at manglende viden fører til et fravalg af efterskole, vil mødet med efterskolen blive en obligatorisk del af 7. og 8. klasse. I 7. klasse i form af et 24-timers ophold på en efterskole, i 8. klasse i form af klasseudflugter til udvalgte samarbejdsefterskoler og i 9. klasse tilbud om gratis 14-dages efterskoleophold. Derudover afholdes der hvert år i februar Efterskolernes Dag i Sydslesvig, samt den sidste weekend i september åbent hus på alle efterskoler i Danmark. Vi håber, at dette kontinuerlige møde med efterskole-konceptet i løbet af elevernes udkoling vil føre til et større kendskab til – og dermed skabe grundlag for en mere funderet beslutningstagen omkring – efterskoleophold. På Rejsekontoret kan elever og forældre altid få rådgivning om efterskoleophold og støttemuligheder.

	Skolepligtige elever på efterskole		Ikke-skolepligtige elever på efterskole		Elever på efterskole i alt
	Heraf med støtte fra Skoleforeningen	Heraf med dansk statsstøtte	Heraf med støtte fra Skoleforeningen	Heraf med dansk statsstøtte	
2010-2011		4	44	9	57
2011-2012	4	8	31	1	44
2012-2013	2	5	32	4	43
2013-2014	9	5	41	3	58
2014-2015	22	9	34	?	65
2015-2016	22	6	18	?	46
2016-2017	14	10	19	9	52
2017-2018	13	11	45	13	82

FERIEBØRNS- OG UDVEKSLINGSARBEJDET

I 2017 har ca. 100 børn fra Sydslesvig været afsted på ophold hos ferieværter i Danmark. Samtidig har vi også i år for første gang på officiel vis haft ferieboern fra Danmark på ophold hos ferieværter i Sydslesvig. 11 ferieboern fra Danmark har i 2017 været afsted som en del af vores pilotprojekt og kommer forhåbentligt hjem med gode erindringer fra deres oplevelse i Sydslesvig og gode historier om mindretallet syd for grænsen, som er en størrelse, mange kun kender fra historieundervisningen. Tak til alle ferieværter i Sydslesvig som tog initiativet og tilmeldte deres familie som værtsfamilie. Vi fortsætter helt sikkert i 2018.

Man mærker en stærk tendens i Sydslesvig; mange vil ikke kun sende deres børn afsted, men vil også gerne selv være vært og give et barn fra Danmark muligheden for at møde Sydslesvig. Netop denne gensidighed er jo nøgleordet i Elevudvekslingen uge 45-47, som løber af stablen i efteråret. 121 udvekslingspar mødtes i 2016. Vi håber på mindst lige så mange tilmeldinger fra Danmark og Sydslesvig i 2017. Tilmeldingsfristen er den 19. september.

Statistik 2009-2017 Rejsekontoret	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sommerferieophold hos Ferieværter i Danmark									
Børn afsted i alt	354	354	295	257	238	142	146	130	103
Heraf genbesøg	239	256	199	193	172	120	106	79	58
Heraf hos nye ferieværter	115	98	96	64	66	22	40	51	45
Sommerferieophold hos ferieværter i Sydslesvig									11
Sommerferiekoloni Vesterledlejren	59	59	65	58	108	104	106	106	106
Elevudveksling uge 45-47: Deltagere fra Sydslesvig	0	28	51	100	110	124	135	121	

Rejsekontorets aktiviteter spiller ind i Skoleforeningens overordnede satsning "Kontakten til Danmark". Om eleven er fra Sydslesvig og er ferie barn, udvekslings elev eller efterskole elev i Danmark, eller om der er tale om en elev fra Danmark som er i Sydslesvig som ferie barn, udvekslings elev eller "frivillig 10. klasses-elev i Sydslesvig" – det er i alle vores initiativer kulturmødet mellem børn/unge og deres familier fra hhv. Danmark og Sydslesvig der driver værket og skaber grobund for langvarige, gode relationer på tværs af grænsen.

IT I SKOLEFORENINGEN

IT-kontoret har midlertidig 13 medarbejdere, der har ansvaret for driften af Skoleforeningens infrastruktur, forvaltningens og daginstitutionernes IT-systemer og støtter skolerne i driften af deres pædagogiske IT-systemer. Kontoret byder på brugersupport og vejledning ved tekniske problemer og understøtter, når der skal findes IT redskaber for at løse nye opgaver.

For at kunne leve op til de konstant stigende krav i sammenhæng med digitalisering af Skoleforeningens forvaltning har vi fået en ekstra medarbejder til drift og en projektleder, der skal strukturere og koordinere IT projekterne, så disse gennemføres så effektivt og hurtigt som muligt.

INFRASTRUKTUREN

Den eksterne infrastruktur til skolerne er blevet forbedret hos en del af skolerne. Indtil udgangen af 2017 skal halvdelen af skolerne være på det nye net og mindst have en 50mbit/s synkron linje. 15 skoler har fået hurtige tilslutninger via Kabeldeutschland.

På Daginstitutionsområdet arbejder vi tæt sammen med de forskellige lokale udbydere af bredbåndstilslutninger og vil øge internethastigheden hver gang der er mulighed for dette. Dette samarbejde vil også indgå i et overordnet projekt, der skal få alle institutioner på bredbånd med tidssvarende hastigheder i de kommende år.

SERVICE

Når der er brug for hjælp med IT udstyr eller programmer er der forskellige muligheder for at kontakte IT-kontoret. Man kan vælge mellem SOS (webbaseret support) eller 555 (telefonisk support). SOS bliver også brugt internt på kontoret for at dokumentere serviceanmodninger og for at kunne sende opgaven til en kollega. Desuden vokser videns databasen, som også kan bruges til selvhjælp på denne måde dagligt. Vi udvikler ligeledes forskellige vejledninger til videns databasen, så brugerne kan finde frem til hjælp, også når der en gang imellem ikke er nogen der kan tage telefonen.

Der er igen blevet etableret serviceaftaler mellem institutionerne og IT-kontoret der skal sikre ressourcebehovet til IT driften og skabe klarhed om ansvarsfordelingen for vedligeholdelse af IT udstyret.

TEKNISK AFDELING

Teknisk afdeling planlægger, koordinerer og udfører anlægs-, moderniserings- og istandsættelsesopgaver på Skoleforeningens bygninger.

Desuden koordinerer Teknisk Afdeling kørselsområdet og varetager arbejdsgiverfunktionen i forhold til det tekniske personale. Større arbejdsområder er ligeledes Skoleforeningens energiforsyning, forsikringer, eftersyn, rengøring og anskaffelse af inventar.

Bygningsmassen, der skal vedligeholdes, omfatter alle institutioner og øvrige bygninger.

STØRRE ANLÆGSOPGAVER

For at kunne omsætte skoleloven og omstrukturere hoved-, real- og gymnasieskoler til fællesskoler, har det været nødvendigt at etablere nye lokaler ved alle skoler med overbygning. Denne omstrukturering har været en stor udfordring Teknisk Afdeling, der igennem flere år har brugt mange mandstimer på at udvikle og lede de mange store anlægsopgaver i forbindelse med udbygning til fællesskoler og heldagsskoler i Sydslesvig. I denne omstrukturering af alle vores skoler er vi i gang med den sidste del, nemlig ombygningen af Gustav Johannsen-Skolen.

Herefter vil der følge en omstrukturering / modernisering og sanering af de resterende skoler.

Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg

Vi er i gang med omsætningen og er færdig med nybygningsafsnittet sommer 2017. Derefter starter vi med en del saneringer på skolen.

Duborg-Skolen i Flensborg

Vi er startet med omsætningen af det 1. byggeafsnit, en overbygning på sportshallen og sanering af Kjær & Richter bygningen. Fællesskolen er udstationeret til Schulgasse.

Sild koncept

Helhedskonceptet Sild er startet med bygningen af personaleboliger, 2 dobbelthuse i Hedigenwai i Vesterland.

Store Vi Danske Skole

For Store Vi Danske Skole er en omfangsrig modernisering i projekteringsfasen i forbindelse med "Brandschutz" og ledningssystemet. Omsætningen er planlagt i 2018.

Vimmersbøl

I Vimmersbøl er Dansk Skoleforening for Sydslesvig blevet enig med kommunen om at overtage den forhenværende tyske skole for at etablere et kraftcenter på Vestkysten. Overdragelsesforhandlingen er i gang.

ETABLERING AF VUGGESTUER

Harreslevløkke Daginstitution

Den nye daginstitution er i fuldbyggefasen og forventes færdig efter sommerferien 2017.

Ringvejens Vuggestue

Den første udvidelse af Ringvejens Vuggestue blev færdig i 2016 og er taget i brug.

Nibøl Børnehave / Vuggestue

Nybygning af en daginstitution i Nibøl er startet i 2017 og forventes færdig i foråret 2018.

Skovlund Børnehave / Vuggestue

Nybygning og modernisering er i gang og forventes færdig i starten af 2018.

Tarp Børnehave

Den aldersintegrerede gruppe i Tarp kunne med små justeringer omsættes i 2016/2017.

Lyksborg Børnehave

Etablering af en aldersintegreret gruppe i Lyksborg er afsluttet i foråret 2017.

Husum Børnehave

I Husum har vi lavet to delte projekter. Etablering af en ny gruppe i den forhenværende pedelbolig og implementering af en ny vuggestue i de forhenværende gruppe lokaler er afsluttet i foråret 2017.

Satrup Børnehave (Hostrup Børnehave)

Planlægningen for flytningen af Hostrup Børnehave til Satrup er afsluttet og grunden er købt. Sydslesvigudvalget har bevilget anlægsmidler og også Satrup kommune har givet tilsagn om tilskud. Vi venter på en tilbagemelding ang. tilskud fra kredsen / landet / forbundet.

Kiel Pries Børnehave

Vi er gang med udvidelsen af tagetagen og en ombygning af stueetagen for at etablere en vuggestuegruppe og forventer at blive færdig i starten af 2018.

Der er gang i flere undersøgelser omkring etablering af vuggestuer i Tarp Børnehave, Husum Børnehave og Slesvig.

MYNDIGHEDSKRAV – BRANDSIKRING OG TEKNISKE INSTALLATIONER

Teknisk Afdeling er i gang med at forbedre de sikkerhedsmæssige forhold på følgende institutioner: Kobbermølle Danske Skole, Vesterland-Kejtum Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Gottorp-Skolen i Slesvig, Ungdomskollegiet i Flensborg, Jes Kruse-Skolen i Egernførde, Engelsby Børnehave og Julie Ramsing Børnehave i Flensborg, Sørup Danske Skole, Jaruplund Danske Skole.

MILJØ OG ENERGI

Teknisk Afdeling prøver løbende at forbedre energiforbruget på alle områder. Alle moderniseringer forholder sig til ENEV (Energiesparverordning). Vi arbejder endvidere på muligheder for at etablere KWK-anlæg (Kraft-Wärme-Kopplung) og udvide vores biogastilslutninger, ligesom vi arbejder på at nedsætte vores CO2 forbrug og resurseforbrug i det hele taget. I den forbindelse kunne vi udskifte et stort konventionelt varmeanlæg til biogasanlæg med vedvarende energi på én institution. Fire yderligere institutioner har fået fornyet deres fyringsanlæg. Diverse institutioner er blevet udstyret med vandvagter. To idrætshaller er blevet udstyret med LED-belysning.

SALG AF BYGNINGER

Følgende bygninger står indtil videre til salg:

- Børnehavelederboligen i List
- Børnehaven i List

- Resterende grundstykke / sportspladsen Rickerter Weg
- Nibøl Børnehave – efter byggefasen
- Hostrup Børnehave – efter byggefasen
- Uffe-Skolen, skoleinspektørbolig

Udsatte anlægsopgaver og nye ansøgninger

Der er blevet søgt om anlægsopgaver, som vi har været nødt til at udsætte. Projekterne bliver vurderet.

På daginstitutionsområdet har følgende institutioner søgt:

Fjordvejens Børnehave (etablering af grupperum), Garding Børnehave (udvidelse), Humptrup Børnehave (oprettelse af vuggestue), Husby Børnehave (udvidelse med vuggestue), Lyksborg Børnehave (nybygning af daginstitution), Læk Børnehave (udvidelse), Medelby (nybygning af daginstitution), Store Vi – Vanderup Børnehave (udvidelse af vuggestue), Sørup Børnehave (etablering af vuggestue), Tarp Børnehave (nybygning), Tarup Børnehave (inddragelse af lejligheden) Ørsted Børnehave (nybygning ved Treja Danske Skole).

På skoleområdet har følgende institutioner søgt:

Bavnehøj-Skolen (inddragelse af lejlighed), Hanved Danske Skole (udvidelse), Harreslev Danske Skole (udvidelse), Jaruplund Danske Skole (udvidelse), Jørgensby-Skolen (udvidelse af biblioteket til læringscenter), Jes Kruse-Skolen (tilbygning, renovering og sportshal), Medelby Danske Skole (tilbygning af pæd. servicecenter), Oksevejens Skole (inddragelse af lejlighed), Nibøl Danske Skole (ombygning/udvidelse), Store Vi Danske Skole (udvidelse), Sørup Danske Skole, Trene-Skolen (nybygning af Trenens Børneunivers), Uffe-Skolen (udvidelse).

SKOLEFORENINGENS ØKONOMI

REGNSKABSTAL FOR FINANSÅRET 2016

2016 har været et godt år for Dansk Skoleforening, hvilket kan aflæses i årsregnskabet, som udviser et overskud på 1.591 t€.

Overskuddet skyldes i særdeleshed, at Skoleforeningen har kunnet hente flere indtægter på dagtilbudsområdet end tidligere. Indtægter fra dette område alene er forøget med 2.837 t€, hvoraf 2.215 t€ kan henføres til øgede driftstilskud fra kommuner og kredse og 622 t€ kan henføres til øgede forældrebetaling. Nye standarder på området vil i de kommende år medføre tilsvarende stigende udgifter. Den fortsatte vækst er nødvendig, men vil også kræve sin bid af tilskuddene fra Danmark. Tilslutningen på daginstitutionsområdet dokumenterer med al ønskelig tydelighed, at Skoleforeningen afdækker et reelt behov. Børnetallet er således forøget fra 2088 i 2013 til 2288 børn i 2016, svarende til en vækst på 10 %. Investeringen i dette område vil sikre et dansksproget tilbud til de yngste børn, og vil på sigt være medvirkende til at sikre et stabilt optag i skolerne.

Skoleforeningen har i 2016 fastholdt det prioriterede niveau for vedligeholdelse med større vedligeholdelses- og forbedringsarbejder, hvor de største arbejder i 2016 bl.a. har omfattet Oksevejens Skole, der har fået renoveret sine el-installationer og Ladelund Ungdomsskole, som har fået nyt køkken og fornyet brandsikring samt Treja Danske Skole, der har fået renoveret kælder mv. Hertil kommer, at Skoleforeningen fortsat har igangværende initiativer på bl.a. daginstitutionsområdet, hvilket dels afspejler sig i de igangværende anlægsinvesteringer, hvor blandt andet tilbygning til Ringvejens Vuggestue er færdiggjort i 2016.

Skoleforeningen har i 2016 gennemført investeringer for i alt 10.155 t€ og havde ved årsafslutningen igangværende byggeprojekter for 9.705 t€, hvor særligt Gustav Johannsen-Skolen udgør en væsentlig andel heraf.

Tilskudssituationen på skoleområdet er nogenlunde stabilt, således at forstå, at der er en fast aftale med Kiel for de kommende tre år, der sikrer en lille stigning årligt – såfremt elevtallet holdes. Stigningen er dog under den forventede prisudvikling, men den er en del af en tilpasningsaftale, indtil vores tilskud svarer til de officielle Schülerkostensätze (svarer til taxametersatser i Danmark).

I forhold til Danmark har det været en uundværlig hjælp, at vi ikke blev ramt af 2-% besparelserne. Vi har således kunnet overkomme de besparelser som lå i at p/l-fremskrivningen lå under vores pris- og lønudvikling, nemlig svarende til ca. 1 % i 2016 og noget lignende bliver det i det kommende finansår.

På dagtilbudsområdet ser vi stigende aktivitet og stigende tilskud. Vi er meget aktive for at få samme tilskud hjem som de tilsvarende tyske institutioner og vi ser her pæne stigninger i det vi får ind – også til udvidede åbningstider og til renoveringer. Området har jo medført, at den samlede økonomi i dag er finansieret med lidt flere tyske midler end danske og denne bevægelse vil fortsætte i de kommende år – MEN det skal understreges, at de danske tilskud fortsat vil udgøre et helt afgørende element for at det overhovedet kan lade sig gøre at drive mindretalsinstitutioner.

En særlig problemstilling udgør brugerbetalingen. Med ligestillingen med de tyske institutioner på såvel skole- som dagtilbudsområdet skal vi også sikre, at vores brugerbetaling ligestilles med de ”tyske

brugere”. Det vil i de kommende år betyde ganske store omlægninger for nogle – mens det for andre giver uvæsentlige forandringer – og for nogle få vil det blive noget billigere.

Udgiftsudviklingen viser især på områderne forsikringer (herunder sociale forsikringer) og pensioner en udvikling som er langt over de gennemsnitlige fremskrivninger. Det skyldes dels antallet af ansatte som ikke kommer under Beihilfe og P51, og så skyldes det stigende forsikringskrav og -priser i Tyskland. Det må betragtes som meget vigtigt for den samlede økonomi at flest muligt kan være omfattet af vor forsikringsfritagelse for medarbejdere under Beihilfe og P51 – der er simpelthen tale om en langt mere økonomisk løsning ad den vej end de dyre forsikringsordninger som ellers træder i stedet. Det er således vigtigt, at denne model fortsat udvikles på trods af danske tendenser til afvikling af tjenestemand- og tjenestemandslignende ordninger.

DANSK VOKSENUNDERVISNING I SYDSLESVIG

ved sekretærvikar Kirsten Fuhrmann-Torp

Dansk Voksenundervisning er det centrale sted i Sydslesvig, der tilbyder undervisning til voksne inden for et bredt spektrum af fag og emner. Voksenundervisningens øverste organ er Repræsentantskabet, som består af 35 delegerede fra et stort antal danske organisationer og institutioner i Sydslesvig og de hermed samarbejdende frisere. Repræsentantskabet vælger et nævn på syv medlemmer for et år ad gangen. Voksenundervisningsnævnet fungerer som forretningsudvalg for Repræsentantskabet. Nævnets formand er Erik Andresen (Danmarks Lærerforening i Sydslesvig), næstformand er Jens M. Henriksen (Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig e.V.).

De øvrige nævnsmedlemmer er Blide Kürstein Borg (Den Slesvigske Kvindeforening), Erika Jentzen (DSH - Foreningen af Aktive Kvinder), Maike Lohse (Sydslesvigsk Forening e.V.), Kerstin Meinert (Sydslesvigsk Forening for Ejdersted amt og Lorenz Korsgaard (Dansk Kirke i Sydslesvig).

SÆSON 2016-2017

Også i dette kursusår blev der udbudt et omfattende udvalg af forskellige kurser inden for emnegrupperne sprog & litteratur, kunst/kultur & musik, motion & bevægelse, håndarbejde/håndværk & kreativitet. Fordelt over hele Sydslesvig var der igen stor opbakning om kursusprogrammet. I sæsonen 2016-2017 blev der i alt udbudt 416 kurser med 8.171 lektioner. Der deltog 4.466 kursister i aktiviteterne, hvilket svarer til et gennemsnit på 11 personer per kursus. Kursusvirksomheden blev i budgetåret 2016 støttet med godt 84.490,00 euro i offentlige tilskud svarende til cirka 22% af de samlede udgifter til Voksenundervisningen.

Familiesprogkurserne har i samarbejde med Sydslesvigsk Forening for Flensborg Amt og Dansk Skoleforening for Sydslesvig etableret sig som en fast bestanddel af Voksenundervisnings udbuddet i Sydslesvig. Kurserne afholdes fire gange om året og består af intensiv sprogundervisning for familier fra mindretallet. Der er undervisning både for begyndere og øvede, samt årstidsrelaterede workshops, hvor forældre og børn lærer med og af hinanden, om dansk sprog og kultur.

Statistik 2016-2017

	Kurser	Deltagere
Dansk sprog	271	2.733
Dansk litteratur	5	56
Frisisk	3	31
Øvrige sprog	5	59
Motion & bevægelse	72	882
Håndarbejde/håndværk & kreativitet	37	267
Kunst & kultur	11	222
Musik, kor & orkester	8	138
Aktive pensionister	4	78
I alt	416	4.466

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Kurser	379	390	430	423	393	416
Deltagere	4.211	4.196	4.595	4.470	4.361	4.466

AFSLUTNINGSARRANGEMENTET FOR SÆSONEN 2016-2017

Voksenundervisningen afsluttede sæsonen 2016-2017 med en udflugt til Egernførde. 47 kursister, undervisere og aktive inden for Voksenundervisningen deltog i arrangementet der blev afholdt den 31. maj 2017. Arrangementet startede med en guidet rundvisning på "Museum Eckernförde" og en efterfølgende byvandring guidet af skoleinspektør Peter Olesen Müller, som med stor viden og charme lod deltagerne opleve en spændende byvandring. Dagen sluttede af med fælles spising på "Siegfried Werft".

ÅRSMØDE

Den 11. juni 2017 præsenterede Voksenundervisningen sine aktiviteter ved årsmødet i Tønning. Ved strålende solskin orienterede sig årsmødedeltagere ved infoboden om det kommende kursusår og seneste nyt fra voksenundervisningsområdet. Voksenundervisningens bod vil også fremover være repræsenteret til årsmødet på skift fra år til år til de forskellige friluftsmøder.

VOKSEUNDRERVISNINGENS HJEMMESIDE

På Voksenundervisningens hjemmeside, kan der findes en aktuel kursusliste, alle kursussteder, ledere og lærere samt alle informationer om Voksenundervisningen. Derudover er det nu muligt direkte at tilmelde sig til enkelte kurser via hjemmesiden: www.voksenundervisning.de

LADELUND UNGDOMSSKOLE

ved forstander Hans Jochimsen

Ladelund Ungdomsskole er en gave fra A. P. Møller Fonden, og i 1982 kunne skolen modtage sit første elevhold. I tidens løb er der sket en del ændringer i skolens vilkår, og nye interne idéer har til stadighed påvirket udviklingen.

Efter en årrække med stor søgning og deraf følgende ventelister, oplevede vi i år, at besøgstallet med henblik på optagelse til næste år var vigende. Det kunne have mange grunde, og vi gjorde og gør os følgelig mange tanker om det. Men hvorom alt er, besluttede vi at handle. Gennem samtaler mellem forstanderen og hver enkelt lærer gav vi skolen et grundigt serviceeftersyn, som resulterede i en række forslag til ændringer i såvel skolens rammer som dagligdag. Her vil jeg nøjes med at fremhæve enkelte af de tiltag, vi allerede har besluttet.

For en efterskole er det vigtigt, at eleverne tager ejerskab til skolen. Når en skole som vores har nået en vis alder, er der selvfølgelig og heldigvis en fælles forståelse blandt personalet for indholdet af dagligdagen. Men selvom rammerne ligger fast, er der rig mulighed for at eleverne kan påvirke og ændre på mangt og meget. Det kræver dog, at de viser forståelse og interesse for skolen som et fællesskab, hvor alle skal kunne udfolde deres bedste sider. Det er ikke nok at tilfredsstille enkelte stærke elevers behov. Vi har derfor fastholdt vores årlige én dags skitur og indført en ny én dags tur til Danmark. Det kan måske lyde underligt, at vi tager væk fra skolen for at give eleverne ejerskab til den, men her skal man huske på, at skolen for eleverne først og fremmest er de mennesker, der befolker den. Det være sig elever som lærere. Derfor er vi også begyndt at planlægge den årlige lejrskole i begyndelsen af året. Vores håb er, at eleverne i det fremmede og på grund af det fremmede smedes tættere sammen. Ikke i modstand mod det, de møder, men i glæde over det samvær, der er deres. Videre vil vi udvide elevernes medleven i de daglige, praktiske gøremål. Fremover skal de – ud over rengøring af værelser og gange - deltage i små tjanser som borddækning og rengøring af spisesalen. Vi ønsker derved at gøre dem vigtige i forhold til hverdagens gøremål. Alt i balance med det lige så vigtige mål, vi har; at styrke deres faglighed.

I dag har eleverne værkstedsfag fire timer om ugen. De kan her fire gange om året vælge sig ind på fag af mere hobbyagtig karakter. Det er timer, de har ud over de lovpligtige fag, og de har vel nærmest været korte kurser i alt mellem himmel og jord. Disse timer vil vi fra skoleåret 18/19 omdanne til linjer. Vi vil således kunne tilbyde for eksempel fem linjer af fire timer med et fastlagt indhold. Imidlertid har vi en særlig pligt som eneste sydslesvigske efterskole. Vi skal være et tilbud til alle unge fra vore skoler. Det betyder, at vi er udelukket fra at vælge en skarp profil, som det efterhånden er blevet kutyme i Danmark. Der sætter skolerne hårdt på enkelte områder som idræt, musik, drama osv. Vi er derimod nødt til at dække mange interesser, og i den næste tid vil vi derfor arbejde på at vælge det helt rigtige indhold, så alle eller næsten alle unge i vores landsdel kan forholde sig positivt til mindst en af linjerne. Fordelene er, at vi år for år kan udvikle linjerne såvel indholdsmæssigt som materielt. Videre vil det være noget lettere for potentielt kommende elever at se, hvad LU tilbyder. Af emner er allerede nu idræt, håndværk, kunst, mad praktisk arbejde, IT og friluftsliv i spil, og der kan komme meget mere til. Den 30. oktober i år er afsat til en længere drøftelse, hvor vi fastlægger os endeligt. Og i sund mangel på voksen fuldkommenhed har vi ladet eleverne udarbejde et idekatalog, som kommer til at indgå. Det bliver fantastisk spændende.

Vi har mange andre emner på tapetet. Undervisningens indhold og strukturering i øvrigt står også foran et hovedeftersyn, ligesom samvær, fritid, læreraktiviteter og PR vil blive drøftet. Men det ændrer ikke på, at vi allerede nu laver en skole, som vi godt kan være bekendt.

I min afslutningstale til eleverne kunne jeg opremse op mod tredive særlige aktiviteter og arrangementer i årets løb. Men det skal ikke dække over, at alle de daglige møder og gøremål er det vigtigste i et efterskoleliv. Den solide undervisning, mødet om morgenen i baderummet, den dybe samtale om aftenen med kammeraten eller læreren, som uden for skoletiden er blevet til et rigtigt menneske, man kan stole på. Alt det, der stadig er der, når flødeskummet er blæst væk. Det er først og fremmest det, der skaber dannelse og den forandring, der gør et barn til en ung på vej.

Ungdomskollegiet

ved forstander Allan Pedersen

Ungdomskollegiet på Marienhölungsweg i Flensborg blev overdraget til Skoleforeningen i 1971 efter en indsamling i Danmark. Det har siden været hjem for fjerntboende unge, som har søgt uddannelse i byen. Herudover kan elever efter skolernes eller PPRs indstilling optages. Ungdomskollegiet har en bestyrelse bestående af tre forældre, to repræsentanter fra Duborg-Skolen, en repræsentant fra Styrelsen, to beboere og en medarbejder samt forstander.

Sommerferien nærmer sig, og vi skal sige farvel til 10 kollegianere, som ikke kommer tilbage efter ferien - Det er altid lidt trist. 4 kollegianere har færdiggjort deres studentereksamen, 2 slutter efter 10. klasse, 2 tager på efterskole i Danmark, en flytter i egen lejlighed og atter en forlader Sydslesvig for at læse på et internationalt gymnasium. Der kommer nye elever til, men desværre ikke så mange, fordi skolen i Vesterland ikke har haft en 8. klasse i år. Heldigvis er der tale om en enlig svale, så vi igen næste år og i årene fremover får elever fra Sild.

Vi har fortsat god plads, og jeg har derfor sammen med nogle unge kollegianere deltaget i forældremøder i Læk og i Sønder Brarup for at fortælle om Ungdomskollegiet og muligheden for at bo i Flensborg tæt på Duborg Skolen og så slippe for mange timer i bus hver uge. Vi fik positiv respons og har allerede unge fra skoledistrikterne boende hos os.

Ungdomskollegiet er fortsat åbent for besøgende skoleklasser fra Danmark. Vi tilbyder kost og logi - lærerne får eget værelse, mens eleverne må sove på luftmadrasser i et af vores fællesarealer. Unge fra Grænseforeningen har besøgt os, og til efteråret har SDU bedt os om at hjælpe med indkvarteringen af en gruppe, tror jeg, ældre petanquespillere, som skal spille landsmesterskab i Flensborg.

Hele det forgangne år har vi haft et mylder af håndværkere i huset. Toiletter og bruserum bliver renoveret, og vi forventer først, at arbejdet er færdigt omkring jul. De unge har været tålmodige, de har flyttet til andre værelser, når det var nødvendigt, og de viste forståelse, da motionsrummet var lukket et par måneder pga. arbejdet. Særligt vil jeg dog takke vores rengøringspersonale, som med en brav indsats har holdt byggestøvet nede.

Kollegierådet har også i år lavet mange spændende sociale arrangementer. Vi har bl.a. afholdt kollegieweekend, været på tur til Heide Park og været på vandski. I løbet af efteråret er der, efter ønske fra pigerne, planlagt et selvforsvarskursus kun for piger. På kollegierådsmøderne taler vi også om små og store praktiske ting, som skal fungerer, når 50 unge i alderen 14-20 år bor under samme tag.

Kollegiets køkken leverer fortsat mad til møder og arrangementer i Skoleforeningen, og eleverne fra Gustav Johannsen Skolen kan hver dag spise middagsmad sammen med kollegianerne.

Den 14. maj havde vi fornøjelsen af at have besøg af Folketingets Sydslesvigudvalg. Et par unge kollegianere fortalte om deres baggrund for at bo på Ungdomskollegiet, og de havde udvalget med på besøg på deres værelser. Efterfølgende blev der tid til at fortælle om vores funktion og besvare opklarende spørgsmål.

Ungdomskollegiets bestyrelse vil i det kommende skoleår indbyde forældrene til særligt de yngste elever på skolerne på Før og Sild til åbent hus på kollegiet. Vi vil forsøge at gøre alle trygge ved udsigten til, at deres børn efter 8. klasse må rejse til Flensborg for at fortsætte skolegangen. Arrangementet laver vi i samarbejde med Duborg-Skolen.

Jaruplund Højskole

ved forstander Karsten B. Dressø

FÆLLES MEDARBEJDER INDSATS LØFTER JARUPLUND HØJSKOLE

Uden den fælles indsats, der dagligt ydes af alle medarbejderne på Jaruplund Højskole, havde det ikke været muligt igen i år, at nå vores målsætninger og endda overgå nogle af disse. Det er en fornøjelse at være forstander og samarbejde med 15 engagerede medarbejdere, der ved fælles indsats på såvel hverdage, helligdage og i weekender, sommer som vinter, giver vores kursister en god oplevelse af Sydslesvig. Jaruplund Højskole har i 2016 nået sine målsætninger vedr. antal gæster, korte kursister, økonomi og antal årselever. Vi mangler fortsat at nå målsætningerne for lange kurser målrettet unge mennesker.

ANTAL GÆSTER, KORTE KURSISTER OG ÅRSELEVER (ÅE)

Vores målsætning for antallet af gæster for 2016 var 3.300, hvilket vi har overgået, idet vores gæstetal på Jaruplund Højskole inkl. kursister har været på 4.722. Vi har haft 1.001 korte kursister, hvoraf de 570 er danske deltagere på vores korte kurser jf. kataloget, de 94 har været på kurser udarbejdet i samarbejde med foreninger i Danmark, i alt 664 danske kursister. De resterende op til 1.001 har primært været deltagere på dansk familiekursus og dansk kurser samt kursister på et enkelt kursus i samarbejde med FUEN. Ved opgørelsen af antal ÅE (en elev i 40 uger = 1 årselev) er vi i 2016 nået op på 31,9 ÅE, hvilket er 1,9 ÅE mere end vores mål, der var på 30 ÅE.

LANGE KURSER MÅLRETTET UNGE MENNESKER

På vores lange kursus har vi i foråret været op til 23 og i efteråret op til 9 elever. Eleverne på de lange kurser har deltaget i fra en til 20 uger. Vi valgte at gennemføre efterårets kursus på trods af det begrænsede elevtal, men ved den efterfølgende evaluering blev vi enige om, at det var for få elever til at skabe et rigtigt højskoleophold. Bestyrelsen har bakket op om, at vi fremover skal være mindst 12 elever til vores lange kurser.

ØKONOMI

Regnskab for 2016, viser at vi for andet år i træk har nedbragt vores underskud med over 65.000,- euro (67.144,94 euro). Totalt set har Jaruplund Højskole i løbet af de sidste to regnskabsår nedbragt vores drifts underskud med lidt over 130.000,- euro. I det vi kunne se, at vore indtægter ikke helt matchede vores budget, og der bl.a. manglede minimum 6 tilmeldinger til det lange kursus i efteråret, sagde vi ja til forskellige udlejninger med henblik på at øge vores indtjening. Herudover har alle medarbejdere fortsat haft fokus på vores omkostninger, og været opmærksomme på om vi kunne reducere på omkostninger uden at gå på kompromis med kvaliteten, af det vi tilbyder. Igen har den fælles indsats gjort det muligt at overgå vores forventninger til årets økonomiske resultat.

STØTTEKREDS

Så lykkedes det at få Støttekreds for Jaruplund formelt godkendt og at få rammerne beskrevet. For at gøre tingene så enkle som muligt blev det besluttet, at vi frem for en forening etablerede en "Støttekreds", og de tidligere beskrevne vedtægter blev ændret til "Rammer for Støttekredsen". Der er nedsat et udvalg, der jævnligt har holdt møder på Jaruplund Højskole for på bedst mulig måde at kunne bakke op om Jaruplund Højskole, forberede forskellige arrangementer samt koordinere erhvervelsen af nye medlemmer. Der er kommet knap 80 medlemmer i Støttekredsen, og målet er fortsat at komme op over 100 medlemmer.

VEDTÆGTER

Jaruplund Højskole har udarbejdet og fået godkendt et sæt nye vedtægter. Ud over tilretninger af sproget er det blevet besluttet at bestyrelsen suppleres med en medarbejderrepræsentant og et medlem fra udvalget for Støttekredsen. Tidligere har medarbejderrepræsentanten kun været med til bestyrelsesmøderne med taleret men uden stemmeret.

FREMADRETTET

Jaruplund Højskole har indgået en skriftlig resultataftale med Dansk Skoleforening for Sydslesvig. Denne aftale er godkendt af styrelsen for Skoleforeningen og beskriver grundlaget for at drive højskolen. Selve aftalen ligger tæt op af det lovgrundlag der er gældende for Danske højskoler. Der er også et krav om, at elever fra andre lande skal betale samme beløb som for elever fra Danmark og som gældende for danske højskoler.

Idet der ikke har været nok tilmeldte til vores lange kursus i januar 2017, da bl.a. udenlandske elever ikke har råd til at betale de ca. 160 euro om ugen som et ophold koster, er der påbegyndt en ændring af vores kernefag/linjer samt beskrivelsen af disse. Dette med henblik på at gøre Jaruplund Højskole mere interessant for unge elever fra Danmark. Det er muligt at 2017 bliver et år, hvor vi investerer i beskrivelsen af nye linjer/kernefag samt øger markedsføring for at nå den unge målgruppe. Vi håber på, at vi inden for den næste årrække, er i stand til at opbygge et langt kursus med op til 30 til 40 unge mennesker, under overskriften "Snup en bid af din fremtid". Alternativt skal det overvejes, om vores fremadrettede fokus skal være på gennemførelse af korte kurser og udlejninger løbende hen over hele året.

Vi fortsætter alle udviklingen, sætter nye målsætninger og arbejder fortsat på at Jaruplund Højskole, som Sydslesvigsk danske højskole bliver ved med at være en aktiv bidragsyder til samspelet mellem Danmark og Sydslesvig.

